

Arkeol. os. 17/16.1.2003

RUOKOLAHTI KARONIEMI

esihistoriallisen- ja historiallisen ajan muinaisjäännösalue
kaivaus 1999-2000

Päivi Kankkunen

Museovirasto arkeologian osasto koekaivausryhmä I



SISÄLLYSLUETTELO

arkistotietoja	2
ote tiekartasta	3
ote peruskarttalehdestä	4
johdanto ja tutkimushistoria	5
sijainti ja ympäristö	6
vanhat kartat	7
Äitsaaren muinaiset asuin- ja hautapaikat	7
kaivausmenetelmä ja dokumentointi	8
kesä 1999	8
kesä 2000	8
havainnot:	
maaperä ja kulttuurikerrokset	9
kivikautinen rakenne	9
löydöt	10
analyysit:	
makrofossiilit	11
luut	11
ajoitusnäyte	11
tiivistelmä	11
negatiiviluettelo	13
dialuettelo	15
karttaluettelo	17
kuvataulut	18-28
kartat:	
yleiskartta	29
vaaituskartat	30-31
tasokartat	32-36
profiilikartat	37-40

liitteet:

- 1.löytöluettelon kooste
- 2.makrofossiilianalyysi
- 3.luuanalyysi
- 4.Karoniemen tilan ketokasvit: Pentti Thuneberg 21.6.1995
- 5.GPS-pisteiden koordinaatit

Ruokolahti Karoniemi

esihistoriallisen- ja historiallisen ajan muinaisjäännösalue
(Museoviraston muinaisjäännösrekisterin kohde 700 01 0030)

arkistotietoa

Kunta: Ruokolahti
Kylä: Tuomala
Tila: Karoniemi, Rno 1:74
Maanomistaja: Pekka ja Mervi Karoniemi, os. Karoniementie 694, 56140 Äitsaari,
puh. 05-4347202

Sijainti: Ruokolahden kirkosta noin 18 km linnuntietä luoteeseen, Karoniemen kärjessä, pi-
hapiirissä

Peruskarttalehti: 4121 01 HÄNNILÄ

Koordinaatit: x = 6804 42, y = 4420 34, z = 80-81 m mpy
(muinaisjäännöksen keskikoordinaatit)

Tutkimukset: Minna Kähtävä Marttinen 1996, inventointi
Minna Kähtävä-Marttinen 1997, tarkastus (ei kerto-
musta)
Jukka Luoto 1998, tarkastus (ei kertomusta),
KM 30875:26-27
Päivi Kankkunen 1999 ja 2000, KM 31639:1-1600
KM 32470:1-
Tuija Kirkinen 2000, kaivaus, KM 32371:1-813
Lavento-Lempiäinen-Seppälä 2001, inventointi,
KM 32947:1-30
Sirkka-Liisa Seppälä 2001, kaivaus, KM 32959:1-60

Kirjallisuutta:

Kähtävä-Marttinen, Minna, 2000. Matka menneisyyteen. Etelä-Karjalan muinaisjäännös-
kohteita kulttuurimatkailijalle. Etelä-Karjalan museo, julkaisusarja no 22.
Lappeenranta.

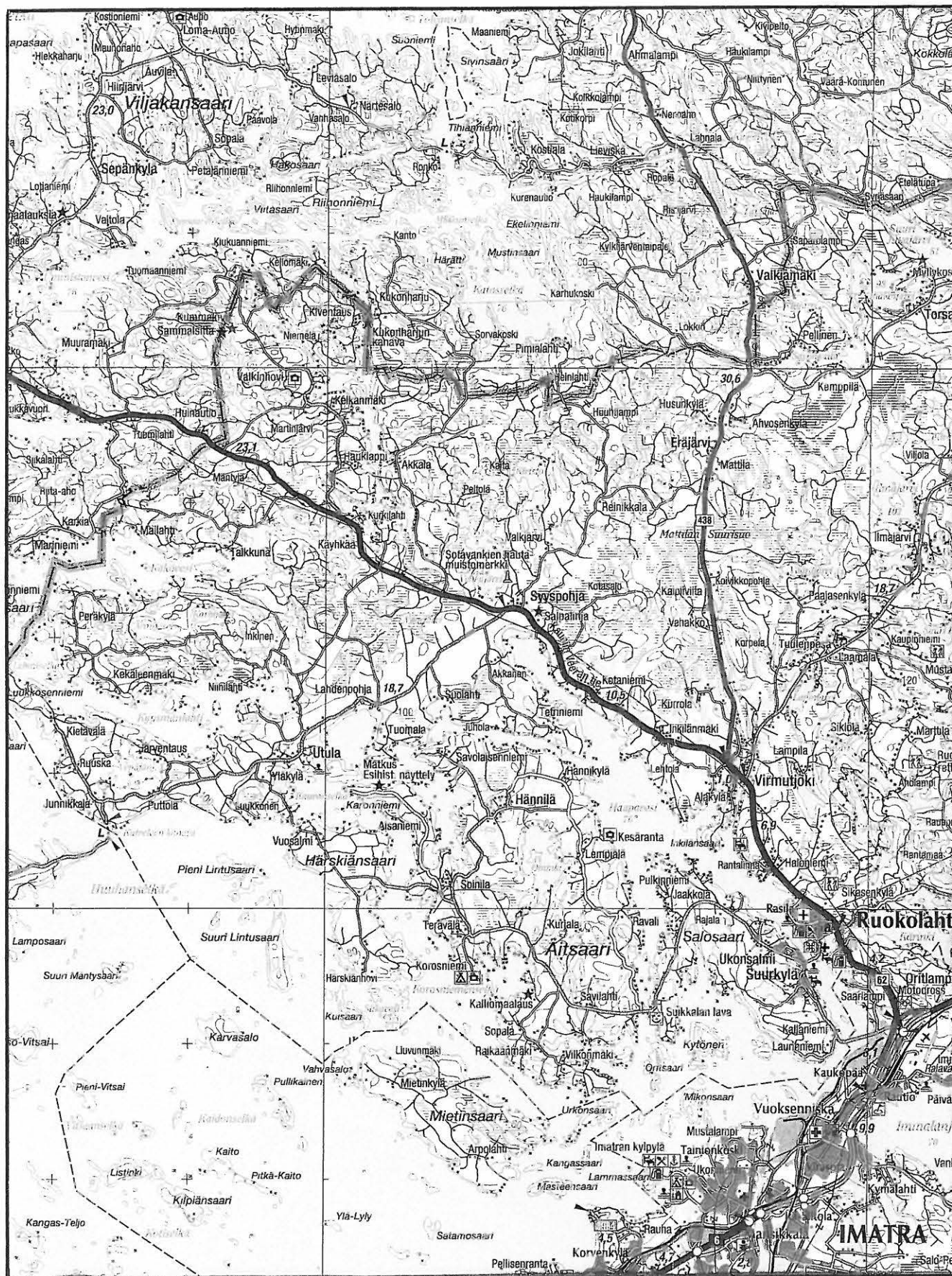
Lavento, Mika, 2001. Textile Ceramics in Finland and on the Karelian Isthmus. Suomen
Muinaismuistoyhdistyksen Aikakauskirja 109. Helsinki.

tähän kertomukseen liittyvät:

- löydöt KM 31639:1-1600 ja KM 32470:1-
- valokuvat 118945-118971 (1999); 118972-119015
- diat 45555-45578 (1999); 45579-45617 (2000)
- kartat sivuilla 29-40

RUOKOLAHTI KARONIEMI
P. Kankkunen 1999-2000

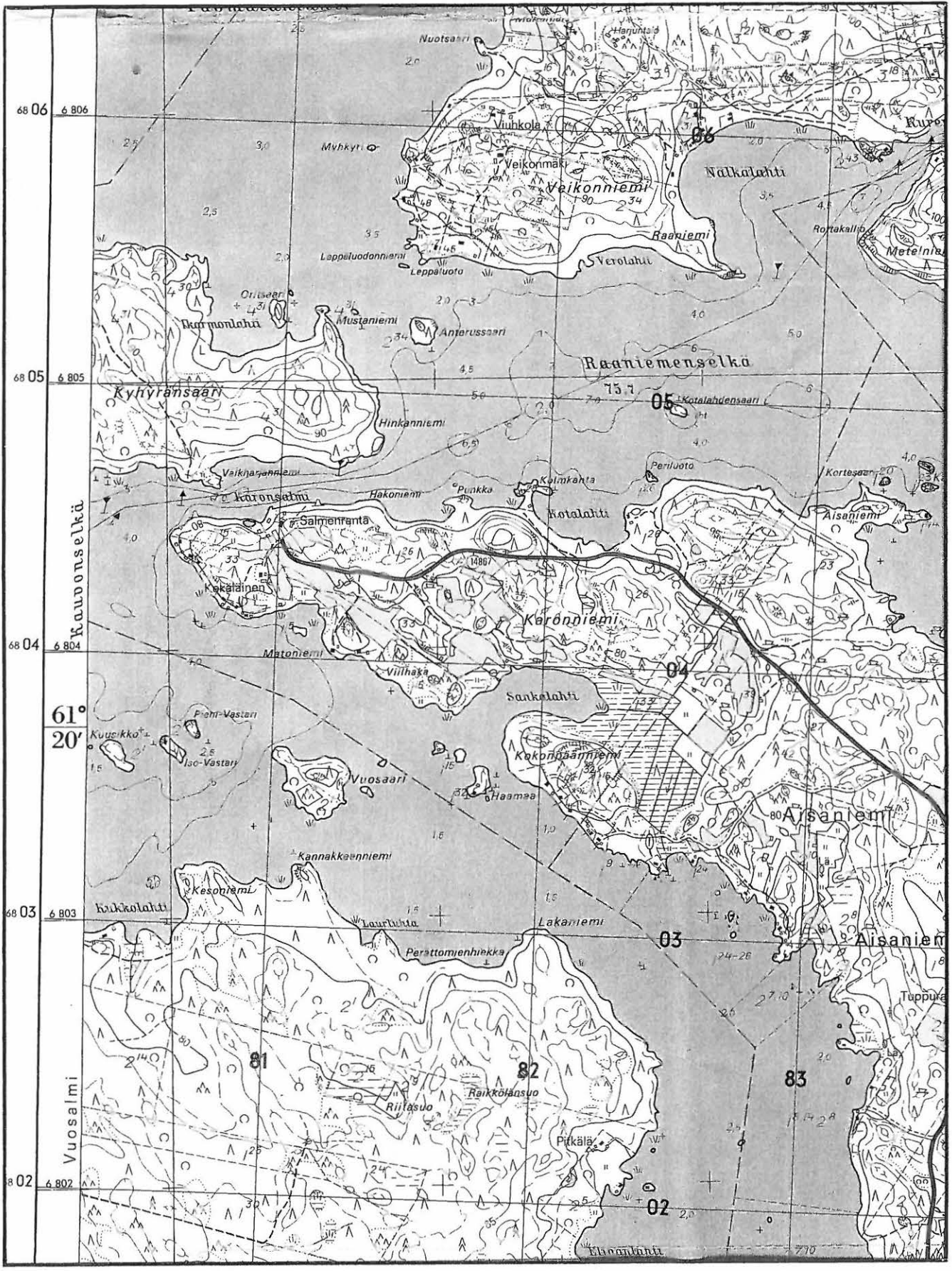
Ote tiekartasta GT-6



RUOKOLAHTI KARONIEMI

P. Kankkunen 1999-2000

Ote peruskarttatalehdestä 4121 01 HÄNNILÄ; muinaisjännöksen keskikoord:
x = 6804 42, y = 4420 34, z = 80-81 m mpy



Johdanto ja tutkimushistoria

Minna Kähtävä-Marttinen on vuonna 1996 tekemänsä inventoinnin yhteydessä kirjannut Ruokolahden Karoniemen tilalla olevat kiviröykkiöt ja -aidat.

Toukokuussa 1997 Karoniemen tilalta löytyi luomupuiden istutuksen yhteydessä esihistoriallisia asuinpaikkalöytöjä, jotka Minna Kähtävä-Marttinen kävi tarkastamassa muutama päivä myöhemmin ja Jukka Luoto syyskesästä. Näistä löydöistä emäntä, Mervi Karoniemi, lähti ideoimaan esihistorian näyttelyä yhdessä miehensä Pekka Karoniemen sekä äitsaarelaisen harrastaja-arkeologi Jaana Huikon ja Minna Kähtävä-Marttisen kanssa. Hanke käynnistyi kevättalvella 1997 Ruokolahden kunnan, Etelä-Karjalan liiton sekä omistajien yhteisrahoituksella. Heinäkuussa avattiin tilalla Matkus-näyttely, jossa kerrotaan oman tilan esihistoriasta ja esihistoriasta yleensäkin.

Näyttelyä riiheen rakennettaessa löydettiin katoksen kannatinpaaluja kaivettaessa sekä verkovajan puolelle lattiaa laitettaessa muinaisesineitä sekä tulisijapohja. Näiden ilmaannuttua Jukka Luoto tarkasti paikan keväällä 1998 ja totesi lattianpohjan jo ammuin pahoin myllätyksi.

Ruokolahden Karoniemen tilalle valmistui 1998 Matkus-esihistorian näyttely. Matkailun kehittämiseksi tilalla on suunnitelmissa siirtää piha-alueen laidassa oleva vanha aitta nurmientien reunalle sekä rakentaa sen yhteyteen kesäkeittiö. Museoviraston koekaivausryhmän ohjelmaan kohde otettiin ajalle 26.7.-6.8. 1999. Tarkoituksena oli tutkia kesäkeittiön pohja-ala. Koko tarvittavaa aluetta ei ehditty tutkia, joten kaivauksia jatkettiin kesällä 2000, ajalla 12.-30.6. Kumpanakin kesänä kaivajina oli vaihteleva määrä arkeologian harrastajien yhdistyksen - Jatuli ry:n - jäseniä sekä muita vapaaehtoisia. Kaivauksen piirtäjä oli kesällä 1999 FK Teija Nurminen ja tutkimusavustajana FM Kristiina Mannermaa. Vuonna 2000 piirtäjänä oli FM Petteri Pietiläinen ja tutkimusavustajana fil.yot Anu Lempiäinen ja Minna Falck. Kesällä 2000 kaivajina olivat vapaaehtoisten lisäksi fil.yot Wesa Perttola ja Hanna Palonen sekä yo Jaana Huikko. Kaivaukset johti allekirjoittanut.

Kesällä 2000 Helsingin yliopiston arkeologian oppiaine järjesti opetuskaivaukset Ruokolahden Karoniemessä osittain yhteistyössä Museoviraston koekaivausryhmän kanssa. Oppiaineen kaivauksia johti ass. Tuija Kirkinen. Oppiaineen opetuskaivauksia ja -inventointia jatkettiin vielä vuonna 2001, jolloin kaivauksenjohtajana oli ass. Sirkka-Liisa Seppälä.

Kaivausten yhteydessä vuonna 2000 koekaivausryhmä järjesti arkeologian kurssin yhteistyössä Jaakkiman kristillisen opiston kanssa. Luennoitsijoina olivat konservaattori Aki Arponen, FL Christian Carpelan, ass. Tuija Kirkinen, ass. Mika Lavento, FM Petteri Pietiläinen, HuK Tanja Tenhunen, dos. Pirjo Uino sekä allekirjoittanut. Kesällä 2000 kaivauksilla vieraili lehdistön edustajia: Helsingin Sanomat, Etelä-Saimaa ja Karjala sekä television kuvausryhmät ajankohtaisohjelmasta Kotimaa Nyt ja ohjelmasta Antiikkia, Antiikkia.

Kaivauskertomus koekaivausryhmän kaivauksista vuosilta 1999 ja 2000 on kirjoitettu syksyllä 2002, jolloin Helsingin yliopiston kaivausten ja inventointien tulokset ovat olleet allekirjoittaneen tiedossa.

Helsingissä, 16.12. 2002

Päivi Kankkunen

Sijainti ja ympäristö

Ruokolahden ja Imatran edustalla on Saimaassa runsaasti saaria, joista suurimmat ovat Äitsaari, Salonsaari, Härskiänsaari ja Mietinsaari. Äitsaari on näistä suurin ja sijaitsee saariyhmän keskellä. Vuoksenniskalle on Äitsaaren eteläosasta matkaa linnuntietä noin puolisen kilometriä.

Äitsaaren koillisosassa on pitkä, koilliseen kurottuva niemi, jonka eteläosa on nimeltään Aisaniemi ja pohjoiskärki nimeltään Karoniemi. Niemen itäpuolelle muodostuu syvälle Äitsaareen työntyvä lahti, Soinilanlahti, jonka itäreunalla oleva Savolaiseniemi korottuu myös koillista kohden. Pohjoisessa kapea salmi erottaa saaren mantereesta, salmi on itäiseltä osaltaan nimeltään Ihlansalmi. Savolaiseniemen kärjessä Kurevirran kautta salmi muuttuu Raanimenselän kautta Karonimen kohdalla jälleen kapeaksi Karonsalmeksi. Karonsalmi aukeaa Kauonselälle, josta kapean Voinsalmen takaa avautuu suuri Saimaan ulappa, Huuhansehkä. Äitsaareissa on runsaasti järviä, joista suurin, Oininki sen keskiosassa.

Karoniemen kohdalla, vastakkaisella puolella Karonsalmea, on Kyhyränsaari ja tämän takana Utulan kylä. Karoniemen alue kuuluu Tuomalan kylään. Karoniemi muodostaa Aisaniemen lähes itä-länsi -suuntaisen pään. Alue on loivasti kumpuilevaa, ihmisen vaikutuksessa muotoutunutta maisemaa. Viljelykset, kesähuvilat ja metsämaat vuorottelevat. Pellot keskittyvät niemen länsiosaan, sen keskivaiheilla on metsäinen kannas, jonka pohjoispuolella sijaitsee Kotalahti ja eteläpuolella Sankalahti.

Havaintoja esihistoriallisesta toiminnasta on Karoniemen nykyisen päärakennuksen länsi- ja eteläpuolelta, pihamaalta sekä pelloilta, myös Kekäläisen (Harmaapirtti) tilan puolelta. Museoviraston ja Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen tutkimuksissa on saatu kartoitettua suuri osa muinaisjäännösalueita, mutta etenkin niemen lounaisosassa on vielä kartoittamattomia kiviaitoja ja röykkiöitä.

Koekaivausryhmän kaivausalue sijoitettiin riihenedusnurmen eteläreunaan, suunnitellun kesäkeittiön paikalle. Kaivausalueen eteläpuolella on puutarhalohko, jolla kasvaa viinimarjapensaita (tällä alueella on koekuopassa vuodelta 1997 todettu hyvin tummat maakerrokset). Kaivausalueesta hieman kaakkoon on kantikas kiveys, jonka takana vanha, siirrettäväksi kaavailtu aitta. Tämän takana on peltolohko, joka idässä rajautuu navettaan ja tiehen, lännessä Lammasmäkeen. Tämä peltolohko on pääosin puutarhaviljelmillä. Pihapiiri on tasoitettua entistä peltoa, jonka länsilaidassa on riihi ja itälaidassa kohoaa kukkula, jolla Karoniemen päärakennus nykyisin sijaitsee. Riiehen on rakennettu Matkus-esihistorianäyttely sekä sisustettu hunajapuoti. Riihi sijaitsee aivan rannassa ja piha-alueen tasoittamisen myötä rantatörmä on jyrkähkö. Pihanurmen pohjoisreunalla, rannassa, on sauna sekä muokattua rantalinjaa ja venelaituri.

Riihen taustaa on tasoitettu voimallisesti ja heti sen lounaispuolella kohoaa Lammasmäeksi nimitetty kukkula, jolla on ollut runsaasti kivirakennelmia, -röykkiöitä sekä kiviaitaa. Nykyisen isännän isä on istuttanut sillä kasvavan kuusikon 1970-luvulla. Nykyisin aluetta on harvennettu kasvillisuudesta. Lammasmäen itäreunassa on laajahko kiveysalue, jossa on jäänteitä eri ikäisistä kiveyksistä (katso Tuija Kirkisen kertomus s. 11).

Vanhat kartat

Historiallisen ajan maankäyttöä voidaan seurata nykyajasta taaksepäin tämän hetkisen tiedon mukaan aina 1770-luvulle. Maankäyttöä ja omistussuhteita valaisee neljä karttaa, joista nuorin on vuodelta 1912. (Karttojen signumit: KA, MML, verotuskartta 1776: Ruokolahti 1; nrot 12:1, 12:2, 12:3, isojakokartta 1836: Tuomala Karoniemi Rno 1; G65 18/1-5, 1850 Tuomala Karoniemi uudistus; halkaisuasiakirja 1912 Tuomala Karoniemi Rno 1: 6-7; G67 7/5-8) . Myös vanhempia peruskartoituksia on mahdollista käyttää tähän tarkoitukseen sekä alueesta useampaan otteeseen otettuja ilmapalokuvia. Tuija Kirkinen on kertomuksessaan 2000 hahmotellut alueen maankäytön historiaa. Tätä kirjoitettaessa ei ole ollut mahdollista perehtyä muinaisjäännösalueen tähän puoleen. Minna Falck (HY) tekee aiheesta pro-gradu -tutkimuksen, jossa hän käsittelee Karoniemen maankäytön historian perusteellisesti ja yhdistää sen tietoihimme alueen esihistoriasta.

Äitsaaren muinaiset asuin- ja hautapaikat

Äitsaarelta tunnetaan yksitoista kiinteää muinaisjäännöstä ja kaksi irtolöytökohdetta. Irto löytöinä talteen saatuja kivilautisia esineitä on Hännilän kylän Harjumäestä ja Sikiöstä. Alueelta ei ole paikallistettu muinaista asuinpaikkaa.

Karoniemeä vastaava muinaisjäännösalue löytyy saaren länsirannalta, Korosniemestä. Tässä Riislahden länsipuolisessa niemessä on asuinpaikkoja sekä kivilaudelta että varhaismetallikaudelta. Karoniemestä poiketen varhaismetallikautta nuorempia löytöjä ei ole tavattu. Niemen keskivaiheilla on kivilatomuksia, joita ei voida tarkemmin ajoittaa.

Tavallaan samaan muinaisjäännösryhmään kuuluu myös Riislahden kaakkoisnurkassa (lähes vastapäätä Korosniemen asuinpaikkoja) oleva Kolmiköytisenvuoren kalliomaalaus.

Kivikauteen ajoittuva asuinpaikka on Äitsaaren eteläkärjen, Vasikkaniemen itärannalla, Savilahden Satamoinniemessä. Äitsaaren ja Vasikkaniemen aivan eteläisessä kärjessä on Metelinkalliolla mahdollisia lapinraunioita.

Historialliseen aikaan sijoittuvat asuinpaikat Äitsaaren Lempiälän kylän Päivärannassa sekä saaren eteläosassa, Koivumäessä. Karoniemen muinaisjäännösalueeseen kuuluu myös historiallisella ajalla asuttuna ollut Punkan alue, jossa on kolmattakymmentä kivirauniota sekä rakennusten pohjia. Karoniemen tilan jakokirjassa vuodelta 1910 mainitaan, mitkä Punkan rakennuksista kukin jaossa osallisena ollut saa.

Karoniemen muinaisjäännösalueen pohjoispuolella, Kyhäränsaaren toisella puolella, Utulassa, Tuomalan lahden itärannalla, on sekä kivikauteen että rautakauteen ajoittuvia asuinpaikkoja. Karoniemen länsipuolella, noin kilometrin päässä heti Kauonselän toisella rannalla, Härskiänsaaren pohjoisnokassa, Kauonniemessä sekä tätä vastapäätä, hyvin kapean Vuosalmen pohjoisrannalla on hautaröykkiöitä.

Kaivausmenetelmä ja dokumentointi

Kesä 1999

Kaivausalue oli kooltaan 18 m². Tämän viereen avattiin kolme neliömetrin suuruista-koekuoppaa, joihin siirrettävän aitan anturat rakennetaan. Lisäksi hieman koekuopasta 505/109 itään avattiin noin 50x50 cm:n kokoinen koekuoppa.

Koordinaatisto laadittiin kasvamaan siten, että x-koordinaatti kasvaa pohjoiseen eli järvelle päin ja y-koordinaatti itään päin. Mittakulma oli ruudun lounaiskulma.

Kaivettavilta alueilta poistettiin pihanurmi lapioin ohuena kerroksena. Lapiolla kaivettiin sen jälkeen noin 25 cm:n paksuinen multava, tumma kerros. Lähestyttäessä hiekkakerroksen pintaa vaihdettiin kaivausvälineiksi pelkat. Kaivamista jatkettiin 5 cm:n paksuisissa kerroksissa, näitä nimitettiin siivouskerroksiksi I ja II. Sen jälkeen kaivettiin pelkoilla hiekkakerrosta 10 cm:n paksuinen kerros ja jälleen kerros 45-55 cm lapiolla. Seulat 4 mm silmäkoolla olivat käytössä koko ajan. Syvyys mitattiin nurmen pinnasta.

Löydöt otettiin talteen neliömetrin tarkkuudella, joidenkin esinelöytöjen sijainti mitattiin aivan tarkalleen. Seulomisen yhteydessä laitettiin minigrip-pusseihin kaikki ns. resentit löydöt. Tämä osoittautui löytöjä luetteloidessa erittäin huonoksi käytännöksi, sillä näiden resenttien löytöjen joukkoon joutui myös muinaisesineitä.

Tasokaivausalueelta piirrettiin ensimmäinen tasokartta 35 cm:n syvyydeltä nurmen pinnasta (taso 1), jolloin tumma maa alkoi vaihtua vaaleammaksi hiekaksi. Edelleen taso 45 cm (taso 2) piirrettiin ja osasta aluetta vielä taso 3 (noin 55 cm nurmen pinnasta). Tasokartat on piirretty mittakaavaan 1:25, vaaituskartat mittakaavaan 1:50. Profiilikartat piirrettiin samaan mittakaavaan kuin tasokartatkin, paitsi kaivausalueen etelä- ja pohjoisprofiilit, jotka piirrettiin mittakaavaan 1:10. Kaivausalueen eteläreunan profiilin piirsivät Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen opiskelijat HuK Marja Mustakallio-Jussilan ohjauksessa. Yleiskartan on tehnyt Länsi-Suomen maanmittaus Oy tilatun pohjakartoituksen yhteydessä (tiedosto Museoviraston arkeologian osaston arkistossa). Länsi-Suomen maanmittaus Oy merkitsi maastoon kolme valtakunnallisen peruskoordinaatiston pistettä, GPS-pisteet 1-3. Yleiskarttaa täydensivät Lammasmäen aluetta kartoittamalla Helsingin yliopiston opetuskaivaukseen osallistuneet opiskelijat FT Mika Lavennon johdolla.

Kiintopiste siirrettiin kesän 1999 kaivausten yhteydessä Saimaan pinnasta. Se sijaitsee navetan viereisen portin pielessä, suuressa irtokivessä. Kiintopisteen korkeudeksi saatiin 81.35 m mpy. Koneen lukema kiintopisteelle oli molempina vuosina 085.

Kesä 2000

Tasokaivausaluetta laajennettiin 12 m² sekä kaivettiin tulevaa sähkökaapelia varten puolen metrin levyinen, noin 15 m pitkä oja tasokaivausalueen luoteiskulmasta riihelle. Koeoja ei noudattanut muun koordinaatiston suuntaa, joten päädyimme numeroimaan 50x1 m:n suuruiset ruudut juoksevasti 1-15, lähtien riiheltä päin. Löydöt otettiin talteen neliömetrin ruuduissa, koeojassa puolen neliömetrin ruuduissa.

Karoniemen päärakennuksen länsiseinustalle kaivettiin kolme koekuoppaa, kooltaan 50x50 cm. Koekuopat kaivettiin suunnitellun pihaterassin paikalle. Lisäksi sijoitettiin neliömetrin suuruinen koekuoppa läntisen piha-alueen järven puoleiselle reunalle, jolla pyrittiin selvittämään rantalinjan ja muinaisjäännöksen suhdetta.

Havainnot

Maaperä ja kulttuurikerrokset

Päärakennuksen ja riihen välinen pihamaa on ollut runsaat 20 vuotta sitten peltona. Peltoa ei kuitenkaan ole koskaan kynnetty traktorilla, vaan hevosella. Sittenmin alue on tasoitettu pihanurmikoksi. Riimestä etelään - riihen ja kasvimaan välinen alue - Lammasmäen itäinen juuri, on kuitenkin vielä raivauksen ja tasoituksen jälkeenkin kivikkoista. Vanhasta valokuvasta, joka pihamaalta on otettu, näkee kuinka paljon tästä on kiviä raivattu pois (katso Tuija Kirkinen, rap. 2000:11). Multamaa on pintaosiltaan hyvin tiivistä. Mullan alla oli pääosin hienoa hiekkaa, joskin joukossa pieniä kiviä. Kaivausalueen kaakkoisnurkassa ja osin ilmeisesti pohjoisnurkkauksessa oli jäänteitä paikalleen räjäytetyistä kivistä. Maaperä oli toivotoman pahasti myyrien sotkema.

Mullassa oli kaivausalueen pohjoisreunassa erotettavissa kaksi kerrosta: ylinnä tumma multa noin 15 cm ja sen alla osin mullan ja ruskean hiekan sekainen vaihettumiskerros, jonka paksuus vaihteli 5-20 cm:iin. Vaihettumiskerroksen alla oli ruskeaa kulttuurimaata keskimäärin 20 cm:n vahvuisena kerroksena. Tämän alla oli puhdas, vaalean harmaa pohjahiekka.

Todettakoon, että ruskeassa hiekassa saattoi erottaa paikoin punertavaa kulttuurimaata, mutta selkeitä piirteitä värjäymät eivät kuitenkaan saaneet. Entisen peltokerroksen alla on siis säilynyt hämmästyttävän paksu kulttuurikerros, keskimäärin noin 35 cm. Osa suurista kivistä oli kulttuurikerroksessa, sillä myös niiden alla oli kulttuurikerrosta.

Kaivausalueen lounaisprofiilissa (linja y = 100) näkyi pääosin yllä kuvatuunlainen maannos, mutta huomattavasti enemmän myyrien sotkemana. Likamaan pohjaosissa oli havaittavissa tummempia läikkiä.

Koejassa kaivausalueelta riihelle oli huomattava ero niin maan väreissä kuin koostumussakin noin viiden metrin päässä tasokaivausalueen luoteiskulmasta. Tästä riihelle päin maaperä oli hyvin kivistä ja jo noin 20 cm:n syvyydessä tuli puhdas pohjamaa vastaan. Tämä raja lienee aiemman pellon rajaa. Tummiä maanvärejä oli koeojan ruuduissa 10-15 kynnö- ja tasoitusyvytyden alapuolella, joka tarkoittaa sitä, että esihistoriallisella ajalla on toimialueen raja on ollut näillä samoilla kohdin.

Vuoden 2000 kaivausalueella näkyy joissakin valokuvissa (f. 118993-97, diat 45590-95 ja 45615) suurehkoja kiviä, jotka vaikuttavat muodostavan neliömäisen/suorakaiteen muotoisen rakenteen. Tätä tarkkailtiin kentällä, mutta muuta havaintoa ei saatu tukemaan sitä tulkintaa, että kivet muodostaisivat rakenteen. Jotkut näistä kivistä olivat kylläkin kulttuurikerroksessa eli olivat ihmisen paikalleen sijoittamia. Kaivausalueen pienuus vaikuttaa haitallisesti myös tämän asian tulkintaan.

Kivikautinen rakenne

Tasokaivausalueen luoteisnurkassa, ruuduissa 503-504/100-102 havaittiin kerrosta 45-55 cm kaivettaessa voimakasta punaruskeaa kulttuurimaata ja erittäin runsaasti löytöjä, vaikka muualla kaivausalueella oli jo puhdas pohjamaa esillä. Syvemmälle kaivettaessa aivan kulumaruudussa tuli esille kivi (noin 60 cm:n syvyydellä), joka oli kooltaan 45x35 cm. Kiven ympäriltä ja päältä löytyi runsaasti saviastian palasia. Osa palasista oli kipokiinni kivessä.

Ajanpuutteen vuoksi tämä rakenne jouduttiin kaivamaan nopeasti ja osin lapioilla. Myöhemmin samana syksynä, 5.-6.9. 2000 tarkastusmatkalla Karoniemeen, kaivoin ja valokuvasin rakennetta uudelleen. Kävi ilmi, ettemme olleet saaneet kaivettua tätä kohtaa aivan pohjaan. Kiven ja profiilin väliin muodostui tumman maan läikkä, joka oli keskiosistaan erityisen tumma ja selkeärajainen. Tummin läikkä ulottui kivistä profiiliin ja se oli leveydeltään noin 32 cm. Kokonaisuudessaan kiven ja profiilin väliin hahmottuva läikkä oli pituudeltaan noin 1 m ja noin 60 cm leveä. Noin 95 cm:n syvyydessä saatoin havaita hieman palanutta luuta läikän kohdalla. Kaivoin läikän pohjaan, jolloin saatoin todeta, että rakenne ulottui maanpinnasta noin 100 cm:n syvyyteen.

Rakenne hahmottuu kaivausalueen luoteisprofiilissa, osin asuinpaikan kulttuurikerroksessa ja osin sen alapuolelle ulottuvana maljamaisena likamaa-alueena, joka on paksuimmillaan kulttuurikerroksen alapuolella reilut 40 cm. Rakenteen alaosa on profiilissa jäänyt puutteellisesti dokumentoiduksi ajan puutteen vuoksi.

Rakenteen merkitystä on vaikea arvioida. Se sijoittui kaivausalueelle niin, että suurin osa siitä jäi kaivamatta. Rakenteen syvyys on noin metri ja sen pohja on tasainen. Siihen liittyy paljon löytöjä, lähinnä saviastian palasia. Hautaukseen viittaa tasapohjaisuus sekä mahdollisesti rakenteen pohjaosasta löytynyt punamullan raaka-aineena käytetty hepattiitti. Kyseessä lienee kuitenkin saviastioiden valmistukseen liittyvä rakenne tai jätekuoppa.

Löydöt

Karoniemen löytöateriaali on erittäin runsas ja monipuolinen. Erityisesti keraaminen materiaali on monimuotoista käsittäen astioiden kappaleita, astioiden valmistusjätettä, savikuvioiden kappaleita ja ainakin yhden upokkaan kappaleen. Pintakerroksissa on lisäksi runsaasti palanutta savea ja tiilen kappaleita, mutta ei juurikaan varsinaisia savitiivisteiden kappaleita.

Saviastiat edustavat eri keraamisia ryhmiä. C. Carpelanin (suull. tieto 2000) mukaan astioita on ainakin varhaisen kampakeramiikan nuoremasta vaiheesta, tyypillisestä kampakeramiikasta, Pöljän, Kierikin, Uskelan, Luukonsaaren, Sirmihtan ja Sarsa-Tomitsan -ryhmistä sekä rautakauden loppujaksolta.

Mainittakoon, että saviastioissa on huomattavasti aivan pieniä astioita, kupposia.

Viikinki- ja osin ristiretkiäikaisia lasihelmiä löytyi yhteensä 9 kpl. Selkeästi tähän vaiheeseen liittyen löytyi kesällä 2000 häränsilmäkoristeinen pronssikulkunen. Muuten metallilöydöt ovat vähäisiä ja osin vaikeasti tulkittavia.

Piitä ja kvartsia löytyi melko niukasti.

Edellä kuvatusta kivikautisesta rakenteesta löytyi paljon saviastian palasia. Kaivausaluetta pohjaan kaivettaessa kiinnitti huomiota luoteiskulmasta löytyvien saviastian palasten runsaus. Saviastian palasissa on runsaasti karstaa. Myös palanutta luuta löytyi. Tyypilliseen kampakeramiikkaan kuuluvasta saviastian reunapalasesta (KM 32470:) on saatu karsta-ajoitus: Hela-450 4860±110 BP ($\delta^{13}\text{C}:-27.5$). Rakenteesta löytyi kappale todennäköisesti hepattiitkiveä, jota esihistoriallisella ajalla on käytetty punamullan valmistukseen. Punamultaa ei Karoniemen asuinpaikalta ole kuitenkaan havaittu.

Löytöjen perusteella Karoniemessä on asuttu noin 4500 eKr. - noin 1000 jKr eli noin tuhat vuoden ajan.

Analyysit

Makrofossiilianalyysi

Makrofossiilianalyysiä varten otettiin kaivaustyön yhteydessä kolme noin kahden litran maanäytettä. Tanja Tenhunen kellutti ja analysoi näytteet. (Katso liite 2).

Luut

Kaivauskesän 1999 luut analysoi FM Kristiina Mannermaa. Luuaineiston palamattomat luut ovat lähes poikkeuksetta kyntökerroksesta. Kaivausalueen kaakkoisreunalla, ruudussa 500/102 oli kissa haudattuna ja tämän vuoksi palamattomia luita löytyi tältä kohdalta syvemmältäkin. Myös sorkkaeläinten ja naudan luiksi määritetyt luut löytyivät pintakerroksista. Pääosa kalojen luista, ketun luu sekä metsäjäniksen luut löytyivät syvimmistä kaivauskerroksista. Hylkeenluista kaksi löytyi pinnempaa ja yksi syvemmältä. Aineistossa on suhteellisesti eniten kalanluita. Luuesineiden kappaleita on aineistossa viisi, samoin kuin on työstettyjä luun kappaleita. (Katso liite 3).

Raporttia kirjoitettaessa ei vuoden 2000 luulöytöjä ole vielä analysoitu.

Ajoitusnäyte

Kaivauksessa vuonna 2000 löydettiin runsaasti saviastian palasia, jotka liittyivät kaivausalueen lounaisprofiiliin rajautuvaan rakenteeseen, s. 10. Saviastian palasen (KM 32470:) iäksi saatiin 4860 ± 110 BP ($\delta^{13}\text{C}: -27.5$) Hela-450.

Tiivistelmä

Ruokolahden Karoniemen muinaisjäännösalue on osa Karoniemen kulttuurimaisema-aluetta, jossa maankäytön historiasta on säilynyt elementtejä esihistoriasta nykypäivään. Karoniemessä on asuttu noin kuusi tuhatta vuotta. Muinaisuus näkyy paitsi rakennejäänteinä myös runsaana arkeofyyttien esiintymisenä niemen alueella. Paikan kasvillisuudesta on kirjoittanut lausunnon kasvitieteilijä, fil.kand. Pentti Thuneberg vuonna 1995 (katso liite 4).

Museoviraston arkeologian osaston koekaivausryhmä kaivoi kahteen otteeseen kesinä 1999 ja 2000 yhteensä 42 m^2 tulevan kesäkeittiön alta sekä kesäkeittiön vedettävän sähkölinjan kohdalta; varsinaiseen koekuopitukseen ei ollut mahdollisuutta. Vuonna 2000 myös Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen opetuskaivaus oli Karoniemessä Tuija Kirkisen johdolla. Vuonna 2001 oppiaine jatkoi opetuskaivauksia Sirkka-Liisa Seppälän johdolla. Oppiaine kartoitti Karoniemen aluetta täydentämällä Museoviraston tilaamaa kartoitusta sekä teki niin koeruutuja kuin koekairauksia laajemmaltikin Karoniemen pihapiirin alueella. Myös näytteitä fosforianalyysiä varten otettiin. Inventointiharjoittelun merkeissä Karoniemen ja yleensä Äitsaaren ja Utulan aluetta inventoitiin (Lavento-Lempiäinen-Seppälä 2001).

Avattuun pinta-alaan nähden löytöjä saatiin runsaasti. Kulttuurikerrosta on säilynyt varsin hyvin kyntökerroksen ja tasoituskerroksen alla, paikoin 35 cm paksu kerros. Kaivausalueen luoteisnurkasta löytyi rakenne, joka ulottui noin metrin syvyyteen ja josta löytyi poikkeuk-

sellisen runsaasti keramiikkaa. Muita varsinaisia rakenteita ei tunnistettu, vaikka jonkin veran kiviä kaivausalueella olikin. Osa suurista kivistä oli kulttuurikerroksessa.

Löydöt ajoittuvat varhaisen kampakeramiikan nuoremasta vaiheesta aina rautakauden lopulle, noin 4500 eKr. - 1000 jKr. Mainittakoon, että Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen kaivauksessa (sijaitsee noin 20 m:n päässä Museoviraston tasokaivausalueesta) löytyi 1700-1800 -luvun talon pohja.

Karoniemen muinaisjäännösalue tarjoaa monia mahdollisuuksia tutkia sekä seudun esihistoriallisia että historiallisia vaiheita. Mielenkiintoinen selvityksen aihe olisi myös nykyisen maatalouden ja kulttuurimaiseman yhteensovittamisen rajoitukset ja toisaalta mahdollisuudet.

Kaakkoisessa Suomessa ovat vedenpinnan muutokset olleet vähäisiä sitten Vuoksen puhkeamisen (3800 eKr.), jonka jälkeen asutus on sijainnut pitkään samoilla sijoilla vesistön rannalla. Tämä asutuksen pitkäikäisyys tuo vaikeuksia muinaisjäännöksen stratigrafian tulkintaan. Alueen topografia, säilyneet kivirakenteiden jäänteet sekä vanhat kartat auttavat osaltaan tässä tulkinnassa. Karoniemi on Äitsaaren muinaisista asuinpaikoista pitkäikäisin. Samankaltainen pitkään asuttu alue on saaren länsirannalla sijaitseva Korosniemi. Korosniemeä vastapäätä, Riislahden kaakkoisnurkassa sijaitsee Kolmiköytisenvuoren kalliomaalaus. Saarelta on tähän mennessä löydetty 11 kiinteää muinaisjäännöstä.

Karoniemessä on kivikaudella ollut voimakas ja pitkä asutusvaihe. Yleisesti ottaen siirtyminen varhaiselle metallikaudelle merkitsi muutosta elinkeinoissa, mm. rautaesineiden valmistus aloitettiin. On esitetty (Mika Lavento, luento Karoniemessä 2000), että tuolloin tapahtui muutos myös asumisessa. Tämän murrosvaiheen tutkimiseen Karoniemen muinaisjäännösalue luo varsin otolliset puitteet.

Karoniemen sijainti lähellä Vuoksen niskaa, "matkalla" Karjalaan, hyvien, mutta samalla suojaisten vesireittien varrella nostaa esiin kysymyksen muinaisjäännösalueen rautakauteen liittyvästä toiminnasta. Onko alueella silloin ollut asuinpaikka vai kauppapaikka vai molemmat? Koska merkkejä kalmistosta ei toistaiseksi ole havaittu, nousee kauppapaikka tulkintavaihtoehdoista etualalle. Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen tutkimuksissa on havaittu esihistorialliseen aikaan sijoittuvan asutuksen jäänteitä ns. Harmaanpirtin eli Kekäläisen alueelta, Karoniemen tilan eteläpuoliselta alueelta.

Historiallisen ajan asutusta voidaan tarkastella 1700-luvulta lähtien karttojen avulla; ja 1800- luvulla ja 1900-luvun alusta on myös muistitietoa. Karoniemessä on toiminut mm. seutukunnan kauppa, laituri ja vallesmanni.

Karoniemen alueen kartoitus on kesken. Myös kartoitusta tukeva koekaivaus olisi paikallaan. Yhteistyö maanomistajien kanssa alueen maankäyttöä suunniteltaessa luo mahdollisuudet Karoniemen kulttuurimaiseman suojelulle sekä toisaalta myös alueen virkistyskäytön kehittämiseksi.

Negatiivit

1999

- 118945-46 Yleiskuva tutkimusalueelle. kuvattu päärakennukselta, idästä
- 118947 Yleiskuva tutkimusalueelle, kuvattu idästä
- 118948 Yleiskuva tutkimusalueelle, kuvattu pohjoiskoillisesta
- 118949 Keramiikkakeskittymä ruudussa 502/105, kaivettu noin 30 cm, kuvattu lounaasta
- 118950 Työkuva. Koekuoppaa kaivetaan. Oikealla piirtäjä Teija Nurminen, Irmeli Ojanne, Pentti Putto ja Jaana Huikko.
- 118951 Työkuva. Seulontaa. Vas. tutkimusavustaja Kristiina Mannermaa, Hanna Lihavainen ja pääseuloja Eino Helminen.
- 118952 Kaivausalue, kaivettu hiekkakerroksen pintaan, noin 35 cm, kuvattu lännestä
- 118953 Kaivausalue hiekkakerroksen pinta, noin 35 cm, kuvattu idästä
- 118954 Kaivausalue, sen koilliskulma, kaivettu noin 35 cm, kuvattu idästä
- 118955 Kaivausalueen itäpuoli, kaivettu noin 35 cm, kuvattu etelästä
- 118956 Työkuva. Piirtäjä Teija Nurminen piirtää tasoa.
- 118957 Kaivausalueen kaakkoiskulma, kiveys – räjäytetty kivi, kaivettu noin 35 cm, kuvattu luoteesta
- 118958 Kaivausalueen länsipuoli, kaivettu noin 45 cm, kuvattu etelästä
- 118959 Kaivausalue, kaivettu noin 45 cm, kuvattu idästä
- 118960 Kaivausalueen keski- ja itäosaa, kuvattu luoteesta
- 118961 Kaivausalue, pohjataso, kaivettu noin 50 cm, kuvattu idästä
- 118962 Kaivausalueen kaakkoiskulma, todennäköisesti räjäytetty kivi, kaivettu noin 50 cm, kuvattu pohjoisesta
- 118963 Kaivausalueen länsipääty, pohjataso, kaivettu noin 50 cm, kuvattu pohjoisesta
- 118964 Kaivausalueen keski- ja itäosa, pohjataso, kaivettu noin 50 cm, kuvattu luoteesta
- 118965 Kaivausalueen länsipäädyn profiili, linja $y = 100$, ruutu 502, kuvattu lännestä
- 118966-69 Yleiskuva tutkimusalueesta, kuvattu lännestä
- 118970 Ensimmäisen työviikon kaivaustyöryhmä: vasemmassa laidassa Jatuli ry:n puheenjohtaja Maija Akkanen, Pentti Putto, Hanna Lihavainen, Minna Keltanen, Marja-Riitta Luostarinen, tutkimusavustaja Kristiina Mannermaa, Maija Siitonen, rva Helminen, Anne Sarin, piirtäjä Teija Nurminen, Jarmo Honkanen, pääseuloja Eino Helminen ja emäntä Mervi Karoniemi.
- 118971 Toisen työviikon kaivaustyöryhmä: vasemmalta, pääseuloja Eino Helminen, isäntä Pekka Karoniemi, Jaana Huikko, piirtäjä Teija Nurminen, Niina Huikko, tutkimusavustaja Kristiina Mannermaa, dosentti Pirjo Uino, Pertti Harramo, Seija, Virpi Niiranen, Hanna Lihavainen, maisteri Sirkka-Liisa Seppälä, Minna Keltanen, ja emäntä Mervi Karoniemi, edessä vasemmalta Jenni Huikko, Laura Karoniemi ja Taru Karoniemi.

2000

- 118972-73 Panoraamakuva tutkimusalueesta, kuvattu kaakosta
 118974-76 Panoraamakuva tutkimusalueesta, kuvattu etelästä
 118977-78 Panoraamakuva tutkimusalueesta, edessä mm. kiviröykkiöitä, kuvattuna lounaasta
 118979 Panoraama kuva kuvan 118982 kanssa. Vasemmalla riihi, etualalla Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen opetuskaivaus, taustalla Museoviraston kk-ryhmä I:n kaivaus ja taustalla Karoniemen päärakennus, oikealla navetta, kuvattu lännestä
 118980 Helsingin yliopiston arkeologian laitoksen ja Museoviraston kk-ryhmä I tutkimusalueet, kuvattuna päärakennukselta, idästä, oikealla riihi, vasemmalla navetta
 118981 Koeojan riihen puoleinen pääty, vanhan aidan perustusta ja resentiä letkua, kaivettu noin 20 cm, kuvattuna kaakosta
 118982 Panoraama kuvan 118979 kanssa.
 118983 Koeoja, kaivettu pintakerroksen pohjaan, noin 20 cm, kuvattu kaakosta
 118984 Koeojan ruudut 10-16, kaivettu noin 25 cm, kuvattu luoteesta
 118985 Koeojan ruudut 4-16, kaivettu noin 25 cm, kuvattu kaakosta
 118986 Työkuva. Koeojaa kastellaan valokuvausta varten.
 118987 Koeojan ruudut 10-16, kaivettu noin 30 cm, kuvattu luoteesta
 118988 Koeojan ruudut 12-16, kaivettu noin 35 cm, kuvattu luoteesta
 118989 Koeojan ruudut 12-15, kaivettu noin 35 cm, kuvattu kaakosta
 118990 Tasokaivausalue, ruutu 503/106, kaivettu noin 40 cm, kuvattu etelästä, mahdollisesti räjäytetty kivi
 118991 Koeojan ruutu 15, kaivettu noin 35 cm, kuvattu etelästä
 118992 Tasokaivausalue, ruutu 503/103, kaivettu noin 25 cm, kuvattu luoteesta, liuskerenkaan puolikas in situ
 118993 Tasokaivausalue, kaivettu noin 30 cm, kuvattu idästä
 118994 Tasokaivausalue, ruudut 503-504/102-106, kaivettu noin 35 cm, kuvattu idästä
 118995 Tasokaivausalue, ruudut 503-504/102-106, kaivettu noin 35 cm, kuvattu lännestä, voi olla panoraamana kuvan 118996 kanssa
 118996 Tasokaivausalue, ruudut 503-504/100-103, kaivettu noin 35 cm, kuvattu lännestä
 118997 Tasokaivausalue, ruudut 503-504/103-105, kaivettu noin 35 cm, kuvattu lounaasta
 118998 Tasokaivausalue, kaivettu noin 40 cm, kuvattu idästä
 118999-
 119000 Panoraamakuva. Tasokaivausalue, kaivettu noin 40 cm, kuvattu etelästä
 119001 Tasokaivausalue, kaivettu noin 40 cm, ruudut 503-504/101-103, kuvattu lännestä; voi olla panoraama kuvan 119002 kanssa
 119002 Tasokaivausalue, ruudut 503-504/102-106, kaivettu noin 40 cm, kuvattu lännestä; voi olla panoraama kuvan 119001 kanssa
 119003 Koeojan koillisprofiili, ruudut 13-14, kuvattu luoteesta
 119004 Koeojan koillisprofiili, ruudut 12-14, kuvattu lounaasta
 119005 Tasokaivausalue, ruudut 503-504/102-105, kaivettu noin 45 cm, kuvattu lännestä
 119006 Tasokaivausalue, ruudut 503-504/100-105, kaivettu noin 45 cm, kuvattu idästä
 119007-08 Panoraama. Profiili linjalta x = 505, ruudut 100-101, profiilin korkeus noin 85 cm, kuvattu etelästä
 119009 Profiili linjalta x = 505, ruutu 100, profiilin korkeus noin 85 cm, kuvattu etelästä
 119010 Tasokaivausalue, ruutu 504/100, kaivettu noin 90 cm, kuvattu pohjoisesta
 119011 Tasokaivausalue, ruutu 504/100, kaivettu noin 95 cm, kuvattu kaakosta

- 119012 Tasokaivausalue, ruutu 504/100, kaivettu noin 95 cm, kuvattu lounaasta
 119013 Tasokaivausalue, ruutu 504/100, kaivettu noin 95 cm, kuvattu lounaasta
 119014 Päärakennuksen länsisivu, suunnitellun terrassirakenteen kohdalle tehty muutama pieni koekuoppa, kuvattu lounaasta
 119015 Ensimmäisen työviikon kaivaustyöryhmä. Vasemmalta Wesa Perttola, Eino Helminen, Säte Rantanen, Maija Siitonen, Outi Piisilä, Jaana Huikko, Maija Akkanen, Pentti Putto, Irmeli Ojanne, ?, Pentti Laiho ja piirtäjä Petteri Pietiläinen, edessä vasemmalla Hanna Lihavainen, ?, Marja-Riitta Luostarinen ja Hanna Palonen.

Diat

1999

- 45555 Tutkimusalue. Taustalla näkyvän katoksen vieressä kaivausalue, takana Karoniemen päärakennus, oikeassa reunassa navetta, vasemmassa reunassa riihi, kuvattu lännestä
 45556 Tutkimusalue, vasemmalla kaivausalue, taustalla päärakennus, keskellä navetta, kuvattu luoteesta
 45557 Tutkimusalueen rantaa, oikealla riihi, kuvattu riihen taustan kukkulalta, lounaasta
 45558 Tutkimusaluetta, vasemmalla riihi, takana navetta, etualalla lammashaka, kuvattu luoteesta
 45559 Tutkimusaluetta, kuvattu rannasta, pohjoisesta
 45560 Tutkimusaluetta, kuvattu päärakennukselta, idästä, riihen taustalla lammashaka
 45561 Tutkimusaluetta, vasemmalla riihen taustan lammashakakukkula, oikealla aitoja ja puutarha, kuvattu tieltä, lounaasta
 45562 Kaivausalue, turvetta poistetaan, oikealla riihi, kuvattu idästä
 45563 Työkuva. Seulontaa.
 45564 Työkuva. Seija, Kristiina Mannermaa, Marja-Riitta Luostarinen, Pentti Putto.
 45565 Työkuva. Piirtäjä Teija Nurminen työssään.
 45566 Kaivausalue, kaivettu noin 35 cm, kuvattu idästä
 45567 Kaivausalue, kaivettu 35 cm, kuvattu lännestä
 45568 Kaivausalueen itäinen puoli, kaivettu noin 35 cm, kuvattu etelästä
 45569 Kaivausalue, kaivettu noin 35 cm, kuvattu lännestä
 45570 Kaivausalue, kaivettu noin 35 cm, kuvattu idästä
 45571 Kaivausalueen länsipuoli, kaivettu noin 45 cm, kuvattu etelästä
 45572 Kaivausalueen ruudut 501-502/100, kaivettu noin 45 cm, kuvattu lounaasta
 45573 Kaivausalueen itäpuoli, kaivettu noin 50 cm, kuvattu pohjoisesta
 45574 Kaivausalueen itäinen puoli, kaivettu noin 50 cm, kuvattu luoteesta
 45575 Kaivausalueen itäinen puoli, kaivettu noin 50 cm, kuvattu lännestä
 45576 Kaivausalueen länsipään profiilia, linja $y = 100$, ruutu 502, kuvattu lännestä
 45577 Kaivaustyöryhmä ensimmäisen työviikonlopussa: vasemmalta Jatuli ry:n puheenjohtaja Maija Akkanen, Pentti Putto, Hanna Lihavainen, Minna Keltanen, Marja-Riitta Luostarinen, tutkimusavustaja Kristiina Mannermaa, Maija Siitonen, rva Helminen, Anne Sarin, piirtäjä Teija Nurminen, Jarmo Honkanen, pääseuloja Eino Helminen ja emäntä Mervi Karoniemi.
 45578 Toisen työviikon kaivaustyöryhmä: vasemmalta, pääseuloja Eino Helminen, isäntä Pekka Karoniemi, Jaana Huikko, piirtäjä Teija Nurminen, Niina Huikko, tutkimusavustaja Kristiina Mannermaa, dosentti Pirjo Uino, Pertti Harramo, Seija, Virpi Niiranen, Hanna Lihavainen, maisteri Sirkka-Liisa Seppälä, Minna Keltanen, ja emäntä Mervi Karoniemi, edessä vasemmalta Jenni Huikko, Laura Karoniemi ja Taru Karoniemi.

2000

- 45579 Tutkimusaluetta, etualalla HY:n arkeologian laitoksen kaivaus, takana MV:n KK-ryhmä 1:n kaivaus, taustalla Karoniemen päärakennus, vasemmalla riihi, kuvattu lännestä
- 45580 Koeoja, kaivettu hiekkakerroksen pintaan, kuvattu kaakosta
- 45581 Koeojan ruudut 10-16, kaivettu noin 25 cm, kuvattu luoteesta
- 45582 Koeojan ruutu 1, kaivettu noin 25 cm, kuvattu luoteesta
- 45583 Koeojan ruudut 12-15, kaivettu noin 25 cm, kuvattu kaakosta
- 45584 Koeojan ruudut 11-15, kaivettu noin 25 cm, kuvattu pohjoisluoteesta
- 45585 Koeojan ruudut 10-15, kaivettu noin 25 cm, kuvattu pohjoisluoteesta
- 45586 Koeojan ruudut 10-15, kaivettu noin 30 cm, kuvattu pohjoisluoteesta
- 45587 Koeojan ruudut 12-15, kuvattu noin 35 cm, kuvattu kaakosta
- 45588 Koeoja, kaivettu noin 35 cm, kuvattu kaakosta
- 45589 Koeojan ruutu 13, kaivettu noin 35 cm, kuvattu pohjoisesta
- 45590 Tasokaivausalue, kaivettu noin 35 cm, kuvattu idästä
- 45591 Tasokaivausalue, kaivettu noin 35 cm, kuvattu etelästä
- 45592 Tasokaivausalue, ruudut 503-504/102-106, kaivettu noin 35 cm, kuvattu etelästä
- 45593 Tasokaivausalue, kaivettu noin 35 cm, kuvattu lännestä
- 45594 Tasokaivausalue, kaivettu noin 35 cm, taustalla päärakennus, oikealla navetta, kuvattu lännestä
- 45595 Tasokaivausalue, ruudut 503-504/103-106, kaivettu noin 35 cm, kuvattu pohjoisesta
- 45596 Tasokaivausalue, ruudut 503-504/102-105, kaivettu noin 35 cm, kuvattu etelästä
- 45597 Tasokaivausalue, ruudut 503-504/103-106, kaivettu noin 40 cm, edessä liuskerenkaan puolikas in situ, kuvattu lännestä
- 45598 Tasokaivausalue, kaivettu noin 40 cm, kuvattu idästä
- 45599 Tasokaivausalue, kaivettu noin 40 cm, kuvattu lännestä
- 45600 Tasokaivausalue, kaivettu noin 40 cm, kuvattu lännestä
- 45601 Tasokaivausalue, kaivettu noin 45 cm, kuvattu idästä
- 45602 Tasokaivausalue, kaivettu noin 45 cm, kuvattu länsiluoteesta
- 45603 Tasokaivausalue, ruudut 503-504/100-102, kaivettu noin 45 cm, kuvattu länsiluoteesta
- 45604 Tasokaivausalue, ruudut 503-504/100-102, kaivettu noin 50 cm, kuvattu kaakosta
- 45605 Tasokaivausalue, ruutu 504/100, kaivettu noin 95cm, kuvattu lounaasta
- 45606 sama kuin edellinen, mutta kuvattu lähempää
- 45607 sama kuin edellinen, kuvattu kaakosta
- 45608 sama kuin edellinen, kuvattu kaakosta, kauempaa
- 45609 Ruutu 503/106, kaivettu noin 50 cm, kuvattu idästä
- 45610 Profiili koeojan koillispuolelta, ruudut 12-14, kuvattu lounaasta
- 45611 Profiili linjalta 505, ruudut 100-101, profiilin korkeus noin 90 cm, kuvattu eteläkaakosta
- 45612 Profiili linjalta 505, ruuduista 100-102, kuvattu eteläkaakosta
- 45613 Päärakennuksen länsipuoli, johon tehty muutama koekuoppa, koillisesta
- 45614 Yliopiston kaivausaluetta, kuvattu riihen kulmalta, luoteesta
- 45615 Työkuva.
- 45616 Työkuva, tasoa kastellaan kuvausta varten. Jaana Huikko ja Petteri Pietiläinen.
- 45617 Kaivaustyöryhmä. Vas. Wesa Perttola, Eino Helminen, Säde Rantanen, Maija Siitonen, Outi Piisilä, Jaana Huikko, Maija Akkanen, Pentti Putto, Irmeli Ojanen, ?, Pentti Laiho ja piirtäjä Petteri Pietiläinen, edessä vasemmalla Hanna Lihavainen, ?, Marja-Riitta Luostarinen ja Hanna Palonen.

Karttaluettelo

s. 29 Yleiskartta, 1:1000, A3

Vaaituskartat:

s. 30 tasokaivausalue, pinta- ja pohjavaaitus, 1:50,A4

s. 31 tasokaivausalue, välivaaituksia, 1:50,A4

Tasokartat:

s. 32 taso 1, 1:25,A3

s. 33 taso 2, 1:25,A 3

s. 34 taso 3, 1:25,A3

koeoja:

s. 35 siivous II ja taso 1, ruudut 12-15, 1:25,A4

s. 36 siivous I, ruudut 1-15,1:25,A3

Profiilikartat:

s. 37 koeojan pohjoisprofiili, ruudut 1-7, 1:10, A3

s. 38 koeojan pohjoisprofiili, ruudut 8-15,1:10,A3

s. 39 tasokaivausalueen pohjoisprofiili, 1:10,A3

s. 40 tasokaivausalueen lounaisprofiili, linja y = 100, ruudut 500-502,1:25,A4

RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 1999 - 2000



F. 118979+82 Panoraamakuvaa tutkimusalueesta. Vasemmalla riikijetvalalla Helsingin yliopiston arkeologian oppiaineen opetuskäyttöön, taustalla Museoviraston koe- ja kaivauksien kaivaus sekä Karoniemen pääkirkko oikealla navetta, kuvattu lännestä



F. 118977-78 Panoraamakuvaa tutkimusalueesta taustalla riikijetvalalla, oikeassa reunassa aitta, riikijetvalan vasemmalla puolella lammasmäki, kuvattu lounaasta

RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 1999 - 2000



F. 118972-73 Panoraamakuvaa tutkimusalueesta,
oikealla päärakennus, vasemmalla
nauetta, jonka vasemmalla puolella näkyy
hämmsmäki, kuvattu kaakosta



F. 118974 ja 118976

Panoraamakuvaa tutkimusalueelle
taustalla aitta ja riipi ja
keskellä kiivinen hammersmäki,
kuvattu Kekäläisen pellolta,
etelästä

RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 1999 - 2000



F. 118966-69 Panoraamakuvaa tutkimusalueesta. Vas. Karonsalmi, riihi; taustalla päärakennus, oikealla navetta ja aitta. Kuvattu Lammasmaelta, lännestä



F. 118947 Yleiskuva tutkimusalueelle, kuvattu idästä.



F. 118948 Yleiskuva tutkimusalueelle, kuvattu saunan luota, pohjoiskoillisesta



F. 118971 Toisen työryhmän kaivausryhmä:
Vas. Eino Helminen, Pekka Karoniemi, Jaana Hukka,
Tuija Nurminen, Niina Hukka, Kristiina Mannermaa,
Pirjo Uino, Pertti Harramo, Seija, Virpi Niiranen,
Hanna Lihavainen, Sirkka-Liisa Seppälä, Minna
Keltanen ja edessä vas. Jenni Hukka, Laura
Karoniemi ja Jan Karoniemi.

RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 1999 - 2000



F. 118953-54

Panoraamakuva kivaus-
alveesta, kivetty noin 35cm,
kuvattu idästä



F. 118961 Kivausake, pohjataso,
kivi. n. 50cm, pohjoisesta



F. 118963 Kivausakeen länsipääty
pohjataso, kuvattu pohjoisesta



F. 118957 Kivausakeen kaakkoiskulma
räjäytetty kivi, kivetty noin
35cm, kuvattu luteesta



F. 118964 Kivausakeen keski- ja
luteesta kivetty n. 50cm
kuvattu luteesta

VALOK. P. Kankkunen 1999

RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 1999 - 2000



F. 118960 Kaivausalueen keski- ja itäosaa, kuvattu luoteesta



F. 118959 Kaivausalue, kairattu noin 45cm, kuvattu idästä



F. 118958 Kaivausalueen länsipoli, kairattu noin 45cm, kuvattu etelästä



F. 118965 Kaivausalueen länsipäädyn profiili, linja Y=100, maku 502, kuvattu lännestä

RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 1999 - 2000



F.118993 Kaivausave, kaivettu noin 30cm
kuvattu idästä



F.118992 Kaivausave. Rvdut 503/103, kaivettu
n. 25cm, kuvattu luoteesta, luiskerengas in situ



F.118997 Rvdut 503-504/103-105, kaiv.
n. 35cm, kuvattu lounaasta



F.118995 Rvdut 503-504/102-106, kaiv.
35cm, kuvattu lännestä



F.118994 Rvdut 503-504/102-106,
kaivettu n. 35cm, kuvattu
idästä



F.118996 Rvdut 503-504/100-103
kaivettu n. 35cm, kuvattu lännestä

RUOKOLAHTI KARONIEMI

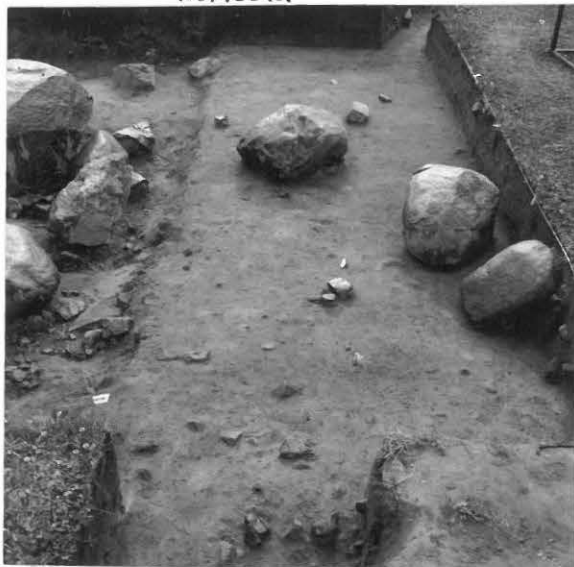
Päivi Kankkunen 1999 - 2000



F. 119002 Rwdut 503-504/102-106
kaivettu n. 40cm, kuvattu
länneestä



F. 119001 Rwdut 503-504/101-103,
kaivettu n. 40cm, kuvattu
länneestä



F. 118998 Tasokaivausaika, kaivettu
n. 40cm, idästä



F. 119000 Tasokaivausaika, kaivettu
n. 40cm, kuvattu etelästä



F. 119005 Rwdut 503-504/102-105
kaivettu n. 45cm, kuvattu
länneestä



F. 119006 Rwdut 503-504/100-105
kaivettu noin 45cm
kuvattu idästä

RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 1999 - 2000



F.119011

Rutu 504/100
kaiettu noin
95cm, kuvattu
kaakosta



F.119013

Rutu 504/100
kaiettu noin
95cm, kuvattu
lounaasta

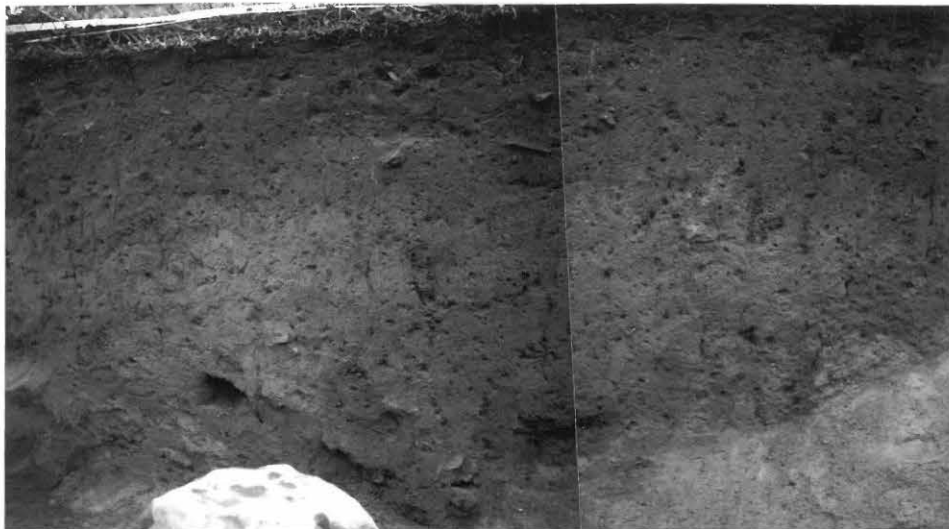


F.119012

Rutu 504/100
kaiettu noin
95cm, kuvattu
lounaasta

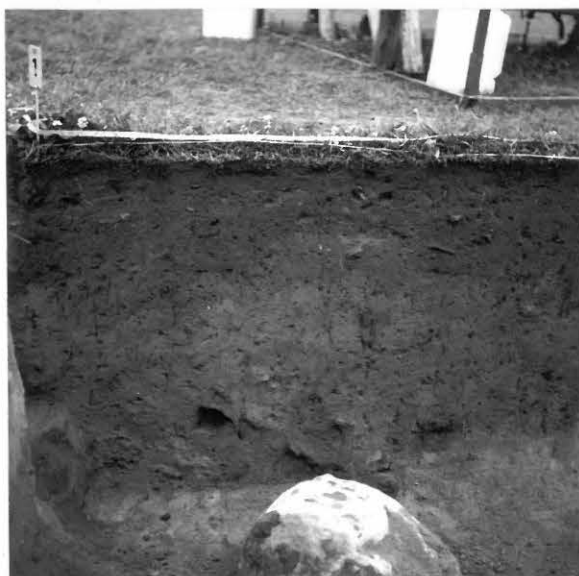
RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 1999 - 2000



F. 119007-08

Panoraama kuva profiilistä
linjalta x=505, ruduista 100-101
profiilin korkeus n. 85cm, etelästä



F. 119009

Profiili linjalta x=505,
ruti 100, profiilin korkeus
noin 85cm, kuvattu
etelästä



F. 119014 Päärakennuksen länsi-
siiv, suunnitellun terassin
kotta, kuvattu
lounaasta



F. 119015

Ensimmäisen työpäivän
työryhmä.

RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 1999 - 2000



F.118986

Kocojaa kastellaan
valokuvauksista varten.
Jaana Huikko ja
Petteri Pietiläinen



F.118983 Kocojaa kaivettu pintakarroksen
pohjaan, n. 20cm, kuvattu kaakosta



F.118981 Kocojan riisipöytä, pöytä, vanhan
aidan perustusta, kaivettu n. 20cm,
kaakosta



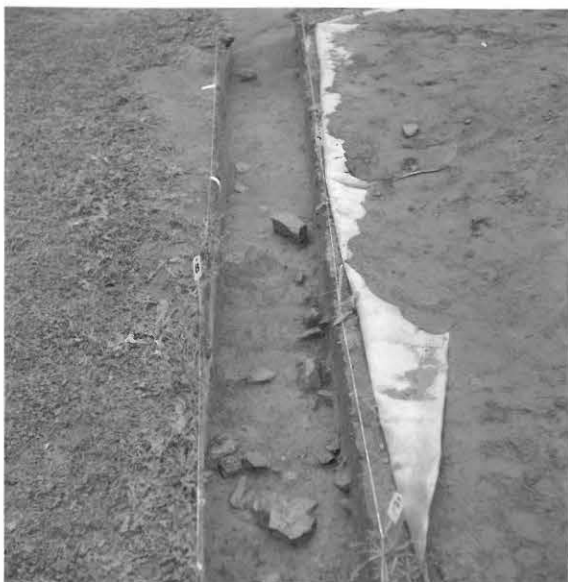
F.118985 Kocojan ruudut 4-16,
kaivettu n. 25cm, kuvattu
kaakosta



F.118984 Kocojan ruudut 10-16
kaivettu n. 25cm,
kuvattu loteesta

RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 1999 - 2000



F. 118987 Koojan rwdut 10-16, kaivettu
n. 30 cm, kuvattu luoteesta



F. 118989 Koojan rwdut 12-15,
kaivettu noin 35 cm,
kuvattu kaakosta



F. 118988 Koojan rwdut 12-16, kaivettu
noin 35 cm, kuvattu luoteesta



F. 118997 Koojan rwdut 15, kaivettu,
n. 35 cm, kuvattu etelästä



F. 119004 Koojan koillisprofiili, rwdut
12-14, kuvattu lounaasta



F. 119003 Koojan koillisprofiili, rwdut
13-14, kuvattu luoteesta

valok. P. Kankkunen 2000

RUOKOLAHTI KARONIEMI

P. Kankkunen 1999-2000

YLEISKARTTA

mk 1:1000

50m

Pohjakartta Länsi-Suomen maanmittaus Oy
(digitaalisena)
digit. T. Nurminen

■ Kaivausalue 1999-2000

□ Röykkiö/kivirakenne

Gps-piste 1 X=6804441.289

Y=4420388.446

Z=81.670

Gps-piste 2 X=6804382.151

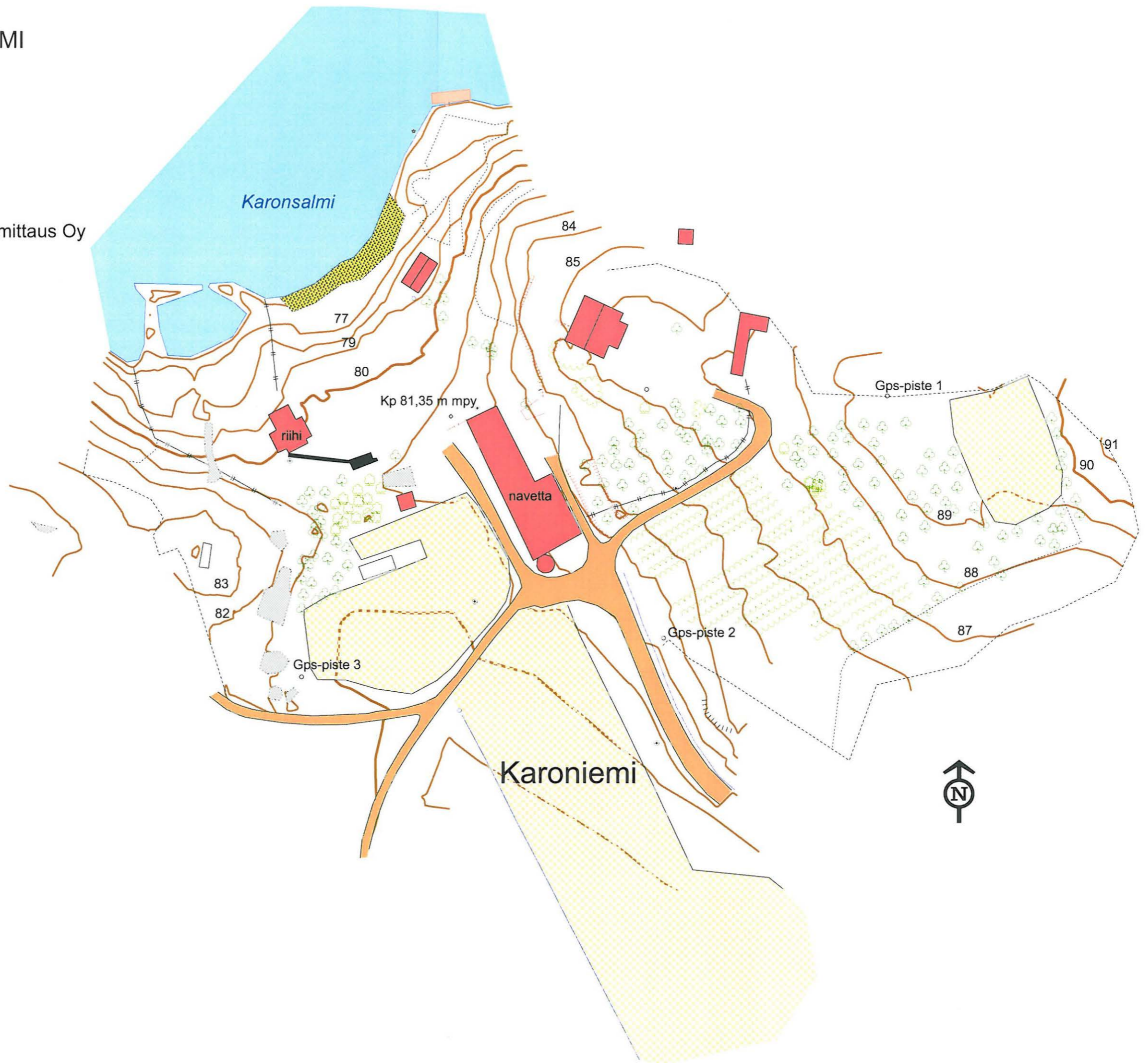
Y=4420445.130

Z=82.567

Gps-piste 3 X=6804371.785

Y=4420348.853

Z=80.468



RUOKOLAHTI KARONIEMI

P. Kankkunen 1999-2000

YLEISKARTTA

mk 1:1000

50m

Pohjakartta Länsi-Suomen maanmittaus Oy
(digitaalisena)
lisäykset T. Nurminen

■ Kaivausalue 1999-2000

▨ Röykkiö/kivirakenne

Gps-piste 1 X=6804441.289

Y=4420388.446

Z=81.670

Gps-piste 2 X=6804382.151

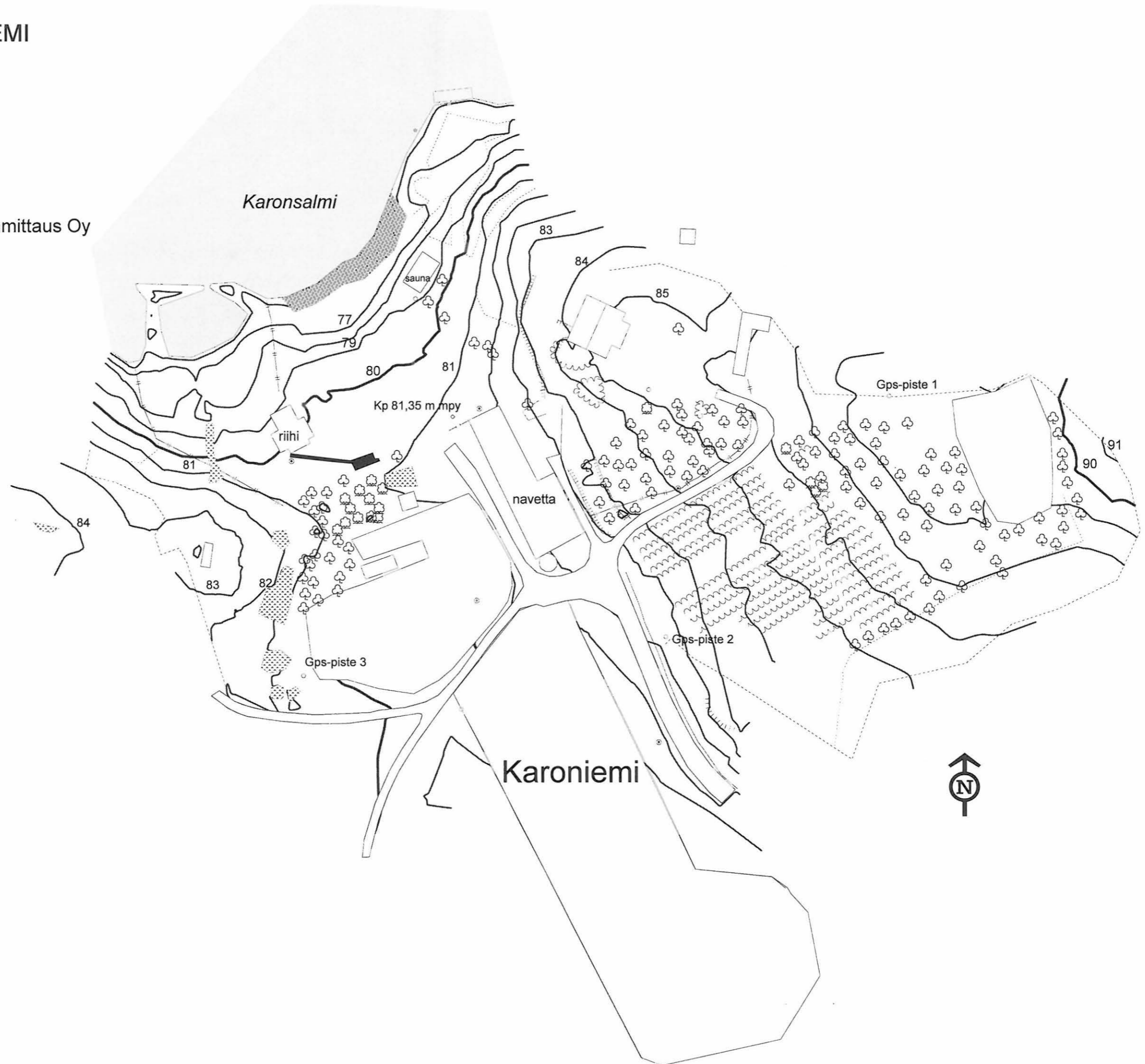
Y=4420445.130

Z=82.567

Gps-piste 3 X=6804371.785

Y=4420348.853

Z=80.468



RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 2000, 1999







TASOKARTTA

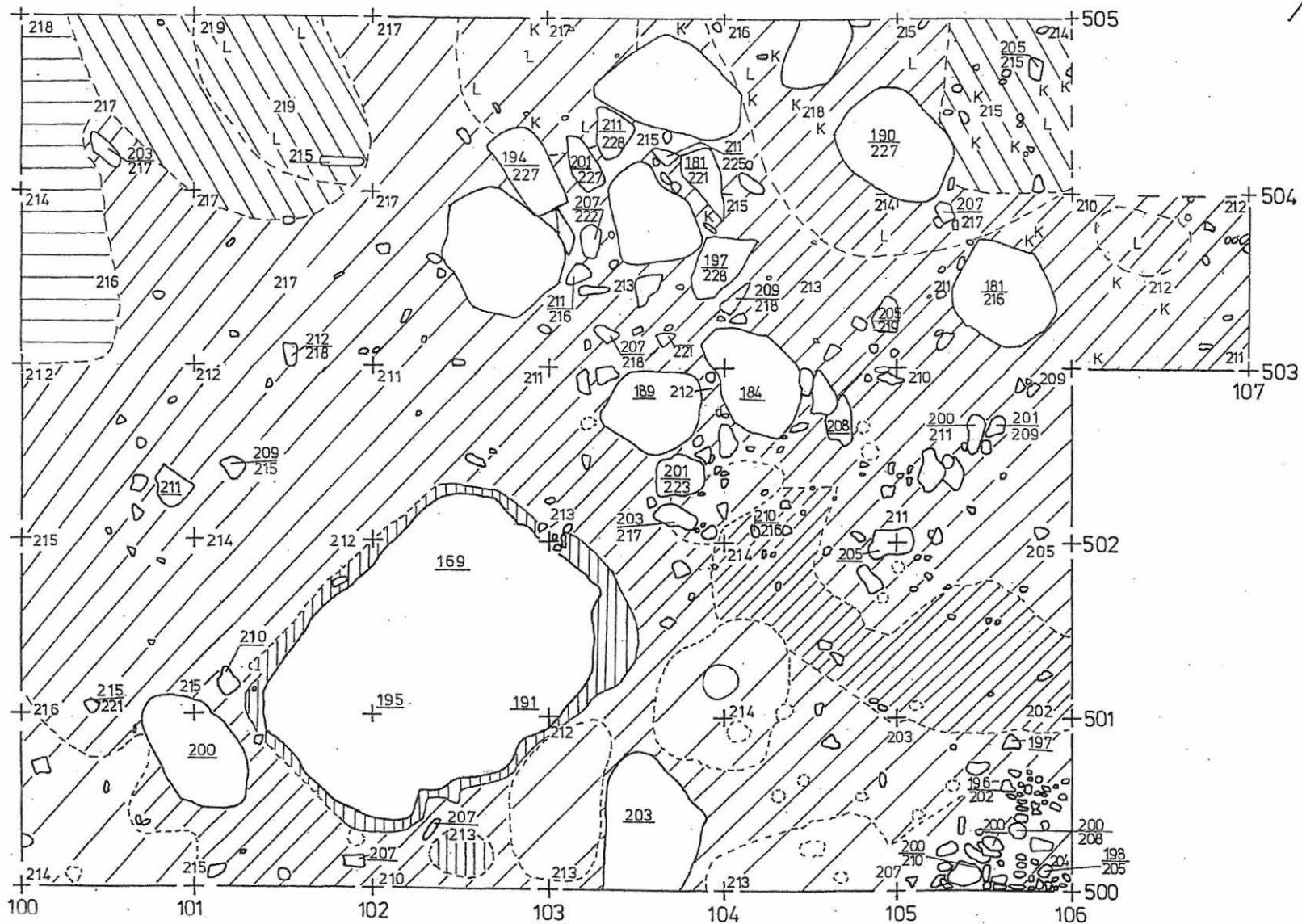
taso1 ruudut 500-504/100-106

1m

kp 81, 35 mmpy kojelukema 085

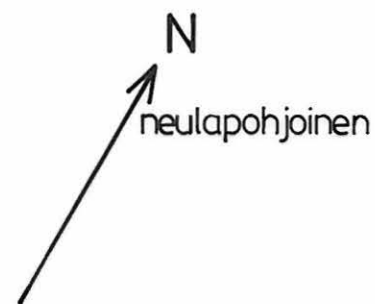
piirt. Hanna Palonen, Teija Nurminen

-  läikäs, vahvasti värjäytynyt tummanharmaan ja ruskean sekainen maa
-  punertavanruskea maa, seassa vahvasti värjäytyneitä tummanharmaita läikkiä
-  vaaleanruskea maa, seassa vahvasti värjäytyneitä tummanharmaita läikkiä
-  tumma maa
-  palaneen luun keskittymä, keramiikka
-  kivi, myyränkolo

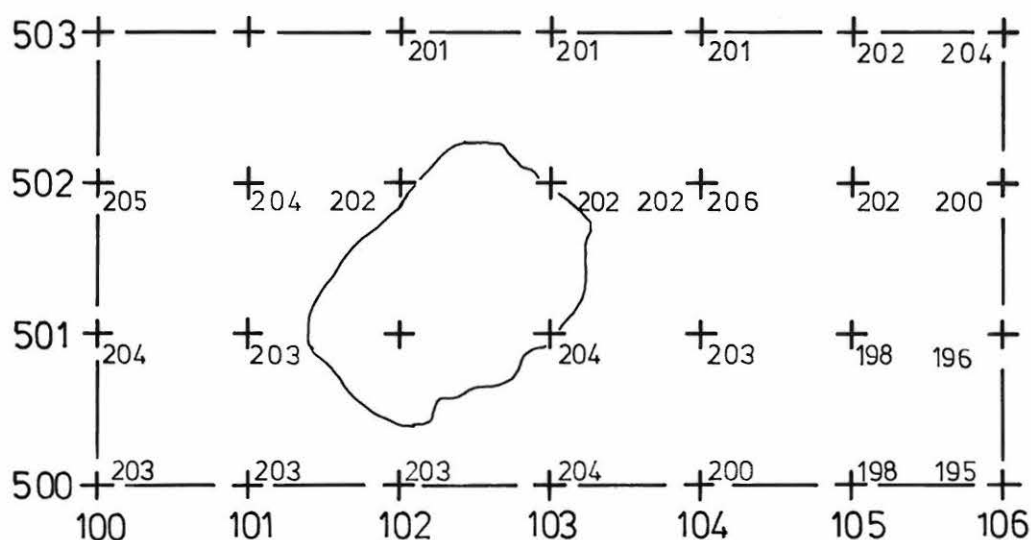


RUOKOLAHTI KARONIEMI

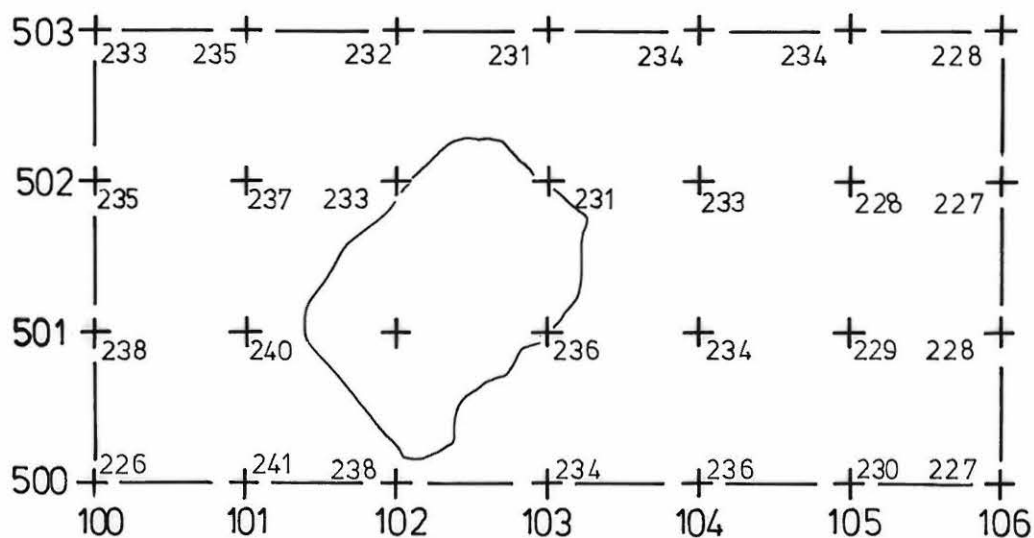
P. Kankkunen 1999

VAAITUSKARTTOJA
ruudut 500-502/100-105Kp 81,35 m mpy, kojelukema 085
Mk 1:50  2m
Piirt. T. Nurminen

Sekoittuneen multakerroksen pohja



55 cm



RUOKOLAHTI KARONIEMI
Päivi Kankkunen 1999, 2000







TASOKARTTA

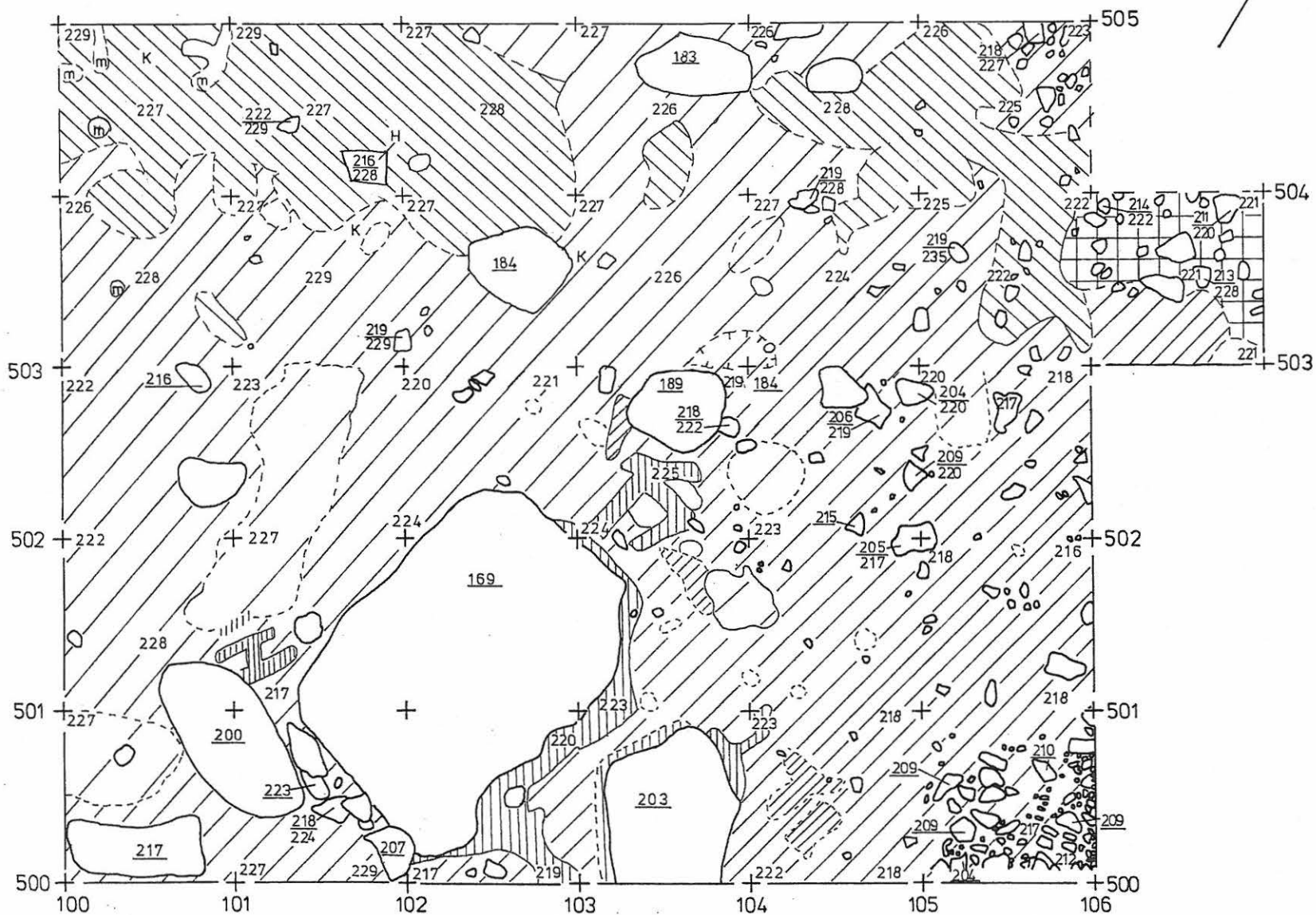
taso 2 ruudut 500-504/100-106

1m

kp 81,35 m mpy kojelukema 085

piirt. P.Kankkunen, K.Mannermaa, T.Nurminen, H.Palonen ja P.Pietiläinen

-  värjäytynyt tummanharmaan ja ruskean sekainen maa
-  ruskea kulttuurimaa
-  vaaleanruskea kulttuurimaa
-  tumma maa
-  keramiikkaa, myyränkolo
-  kivi



RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 2000






TASOKARTTA

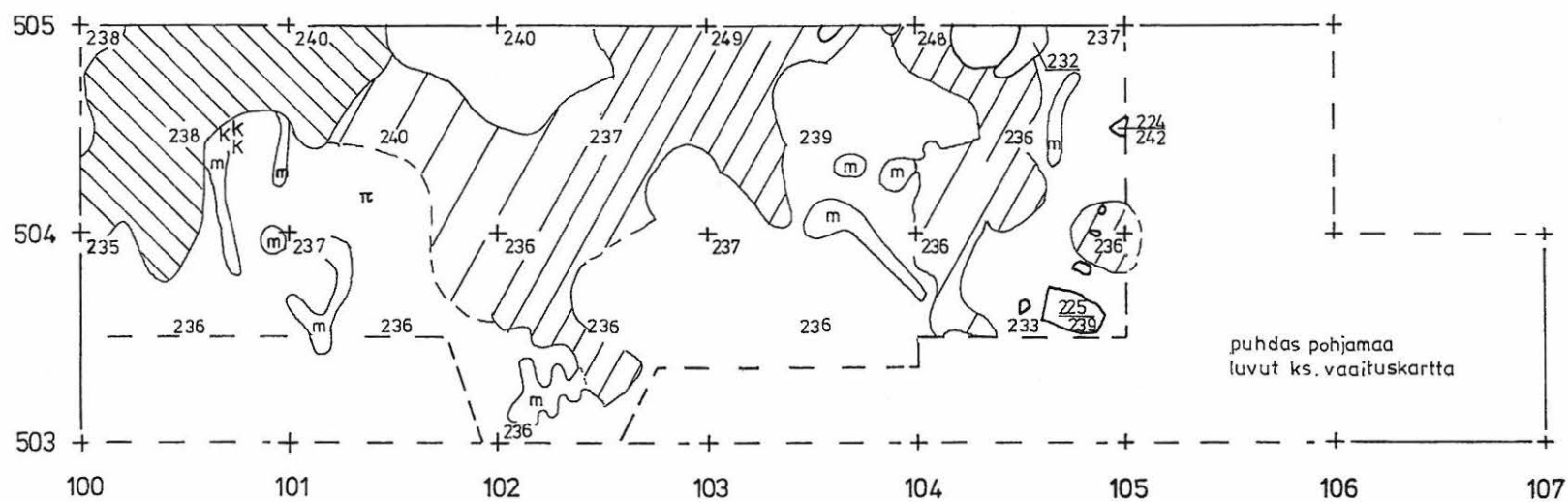
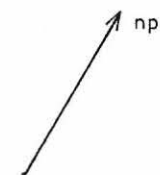
Taso 3 ruudut 503-504/100-106

 1m

kp 81, 35 m mpy kojelukema 085

Piirt. Hanna Palonen

-  likamaa
-  punaruskea kulttuurimaa
-  puhdas siltti, seassa vaalean hiekan läikkiä
-  keramiikkaa, piitä
-  myyränkolo



RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 2000

TASOKARTTA

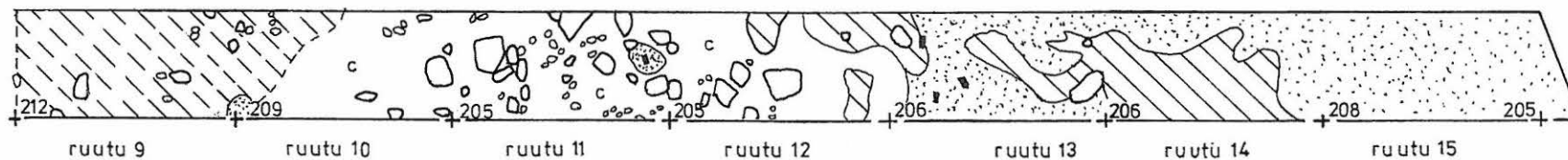
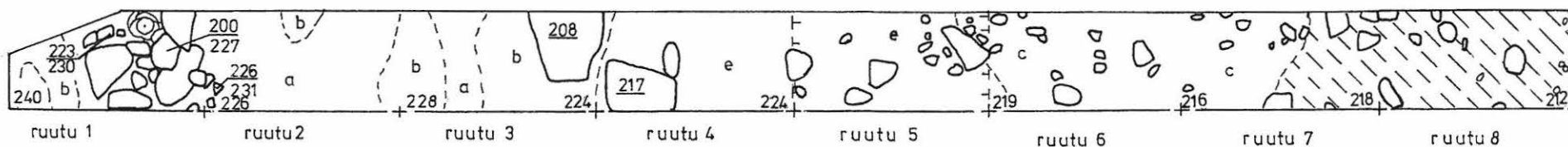
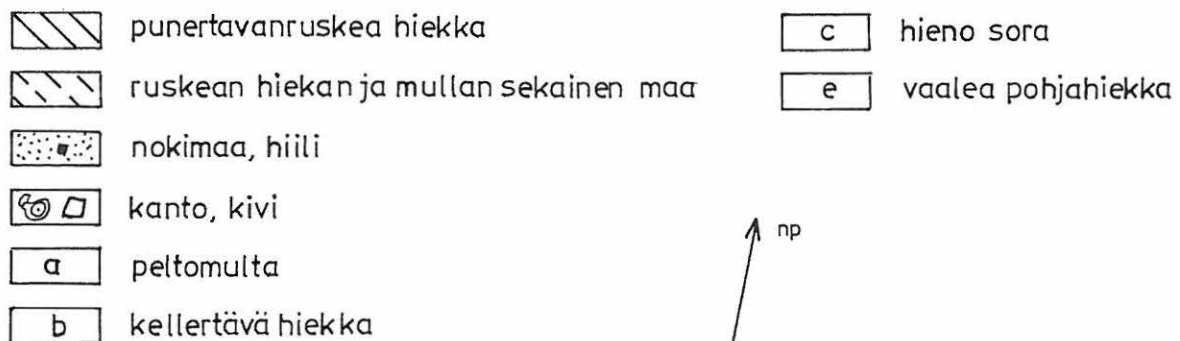
Koeaja1

taso SiivousI, ruudut 1-15

1 m

kp 81,35 m mpy kojelukema 085

piirt. Jaana Huikko



RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 2000

TASOKARTTA



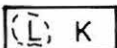


Koeoja 1

tasot Siivous II ja taso1

mk 1:25  1m

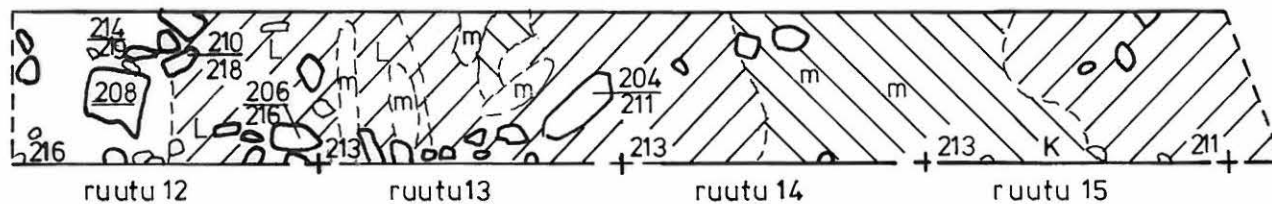
kp 81,35 m mpy kojelukema 085

piirt. Minna Falck, Wesa Perttola

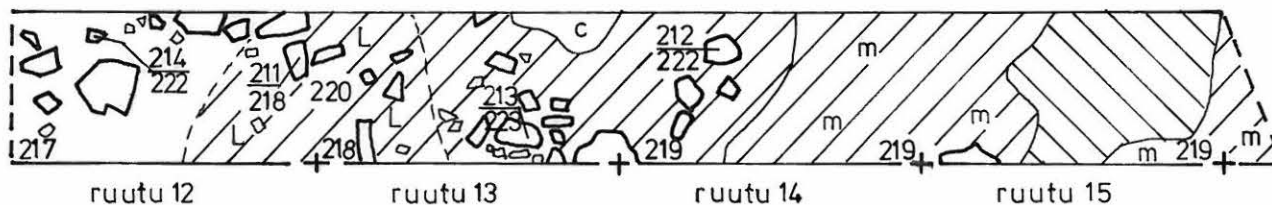
-  vahvasti värjäytynyt tummanharmaa hiekka
-  punertavanruskea sekoittunut maa
-  luukeskittymä, keramiikka
-  kivi, myyrien sekoittama maa
-  puhdas vaalea hiekka



Siivous II



taso1









RUOKOLAHTI KARONIEMI

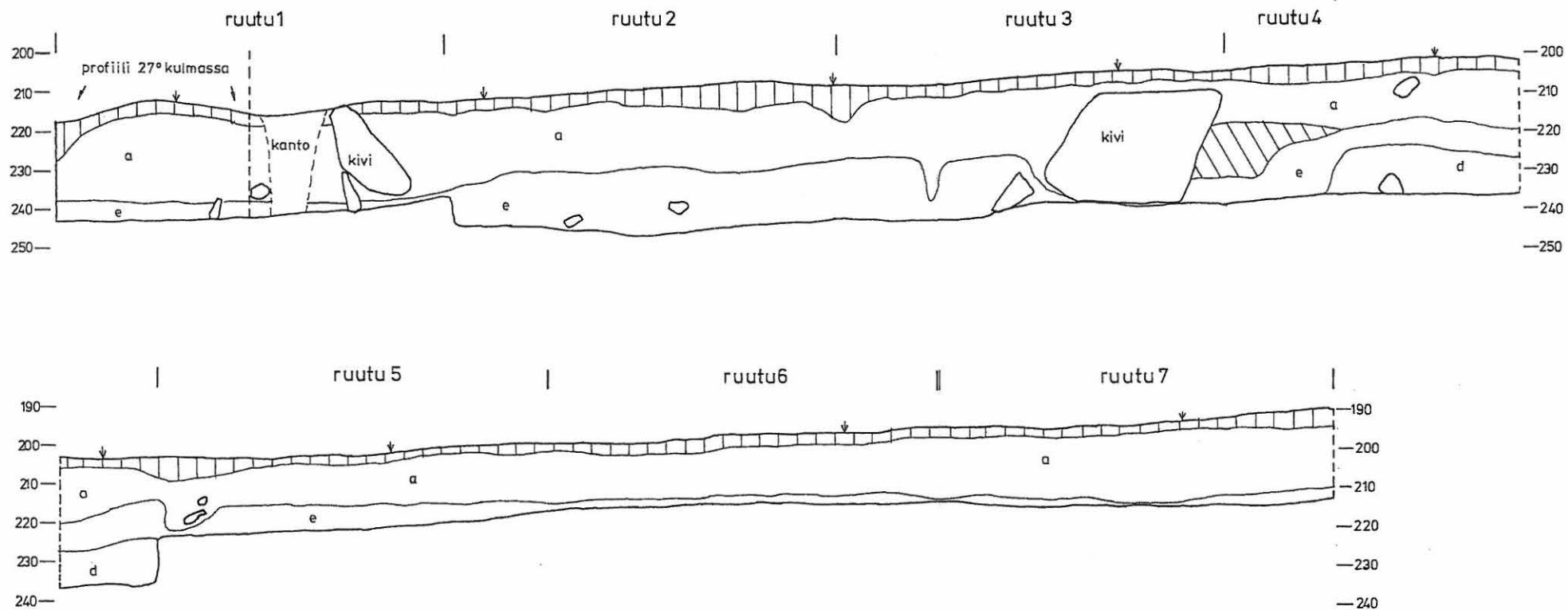
Päivi Kankkunen 2000

PROFIILIKARTTA

Koeoja, pohjoisprofiili
ruudut 1-7

- | | |
|---|-----------------------------------|
|  | harmaa hiekka |
|  | turve |
|  | a peltomulta |
|  | d vaalea irtonainen puhdas hiekka |
|  | e pohjahiekka |
|  | kivi |

50cm

kp 81,35 m mpy kojelukema 085
piirt. Petteri Pietiläinen

RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 2000

PROFIILIKARTTA

Koeoja pohjoisprofiili
ruudut 8-15

50 cm

piirt. Anu Lempiäinen, Petteri Pjetiläinen
kp 81,35 m mpy kojelukema 085

suklaanruskea likamaa

ruskea hiekka

turve

a peltomulta

b vaaleanruskea hiekka

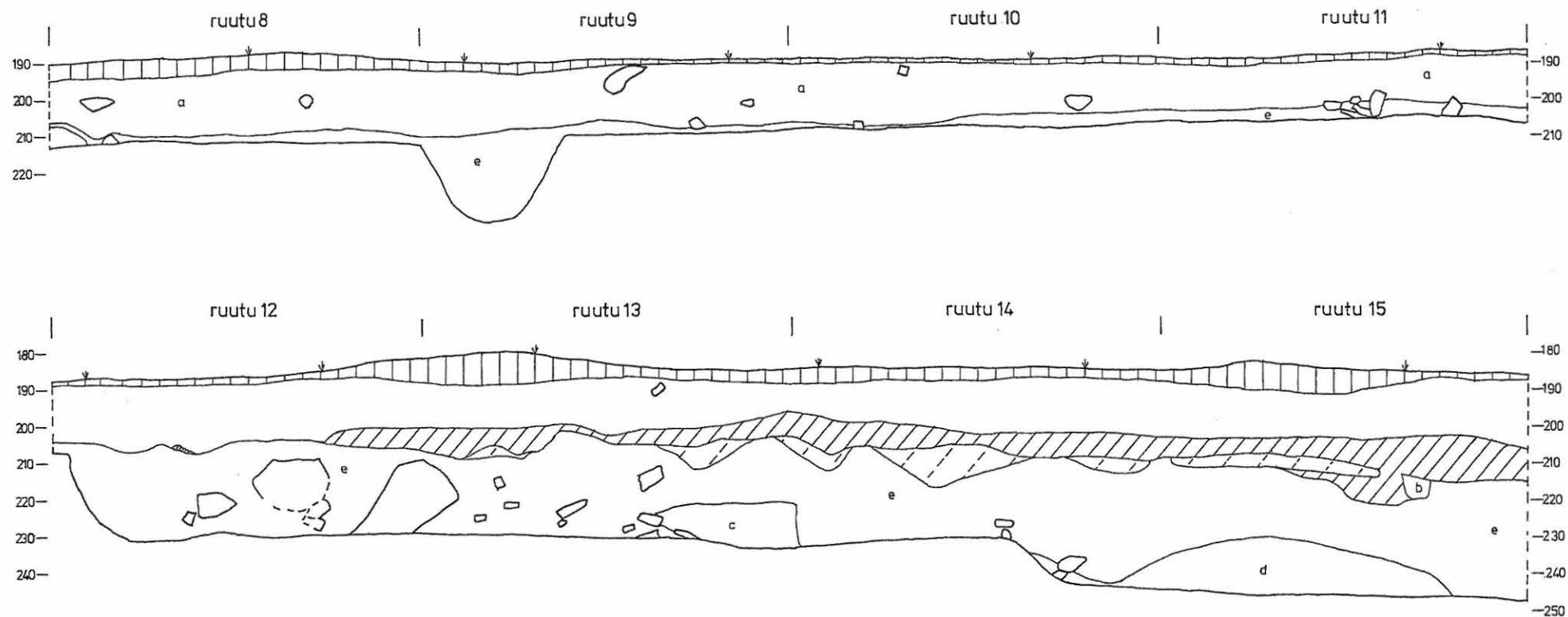
c irtonainen hieno sora

d vaalea irtonainen puhdas hiekka

e pohjahiekka

kivi

nokimaa



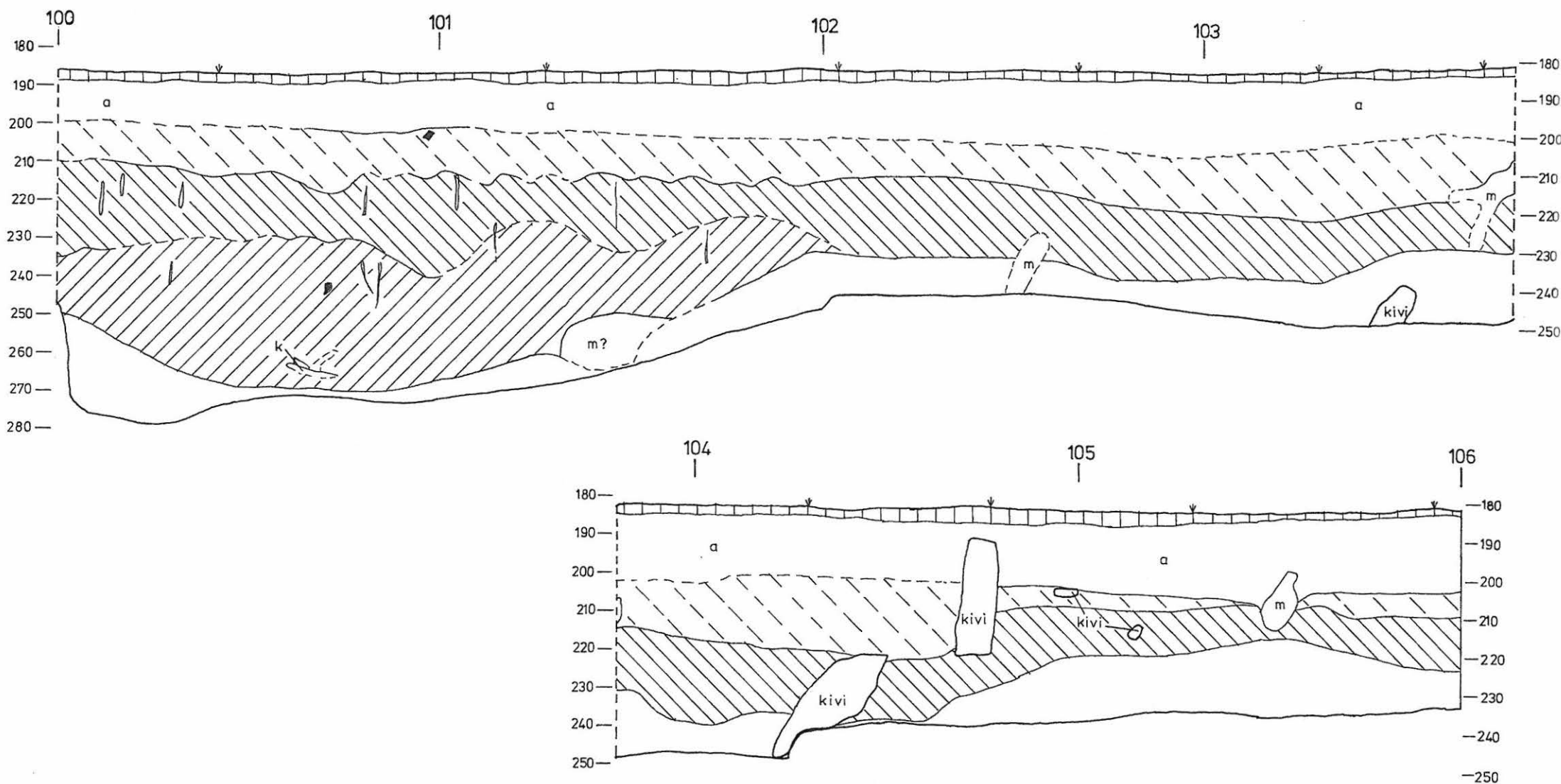
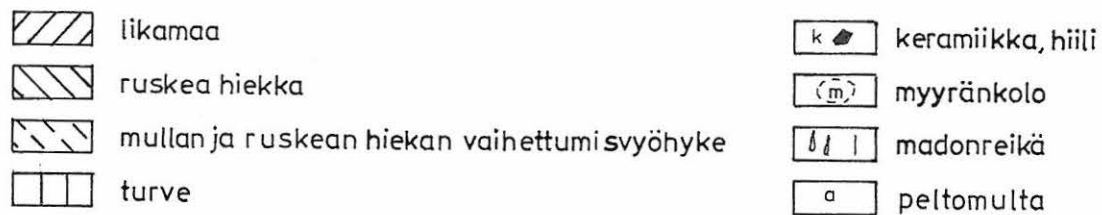
RUOKOLAHTI KARONIEMI

Päivi Kankkunen 2000

PROFIILIKARTTA

Pohjoisprofiili X=506 Y=100-106

kp 81,35 m mpy kojelukema 085
Piirt. Petteri Pietiläinen



RUOKOLAHTI KARONIEMI

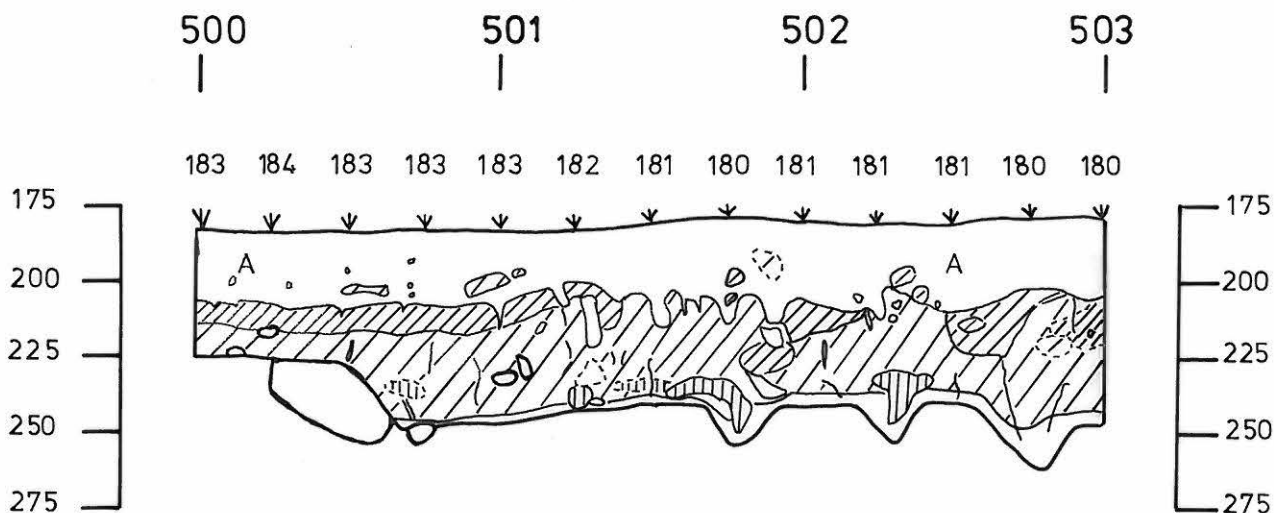
P. Kankkunen 1999

PROFIILIKARTTA
Lounaisprofiili Y=100

Kp 81,35 m mpy
kojelukema 85

Mk 1:25  1m
Piirt. T. Nurminen

	peltomulta
	ruskea sekoittunut hiekka
	tumma maa
	puhdas hiekka
	kivi
	myyränkolo
	juuria



KASVIMAKROFOSSIILITUTKIMUS
RUOKOLAHTI KARONIEMI 2000

Tanja Tenhunen
Museovirasto
Arkeologian osasto
8.11.2002

Museoviraston kesällä 2000 suorittamilta koekaivauksilta kerättiin kolme makrofossiilimaanäytettä (noin 2 litraa / näyte). Maanäytteet kellutettiin kyllästetyssä suolaliuoksessa ja kellutusjäte huuhdeltiin vesijohtovedellä siivilällä (silmäkoko 0.2 mm). Kasvijäänteet poimittiin mikroskoopin (Leica MZ 6) avulla. Hiiltyneet kasvijäänteet kuivattiin ja hiiltymättömät säilöttiin 50 % alkoholiin. Jäänteet on määritetty kirjallisuuden (Beijerinck 1947) sekä referenssikokoelman avulla. Kasvien nimet on Hämet-Ahti *et al* (1986) mukaan. Kasvijäänteitä säilytetään Museoviraston arkeologian osastolla.

Makrofossiilianalyysin tulokset on esitetty alla. Näytteen paino (g) tarkoittaa kellutusjätteen märkäpainoa. Suuri osa märkäpainosta on hienoa mineraaliainesta. Hiiltyneet kasvijäänteet on merkattu tummalla. Kasvijäänteitä poimittiin yhteensä 41 kpl, joista hiiltyneitä yhteensä 4 kpl. Tarkkaa määritystä vaille jäi kaksi kasvijäännettä. Mikäli toisin ei mainita, kyseessä on kasvin siemen.

Näyte 1.

ruutu 504 / linja 103, 38 g
likamaa

- 1 x hanhikki (*Potentilla sp.*)
- 12 x jauhosavikka (*Chenopodium album*)
- 1 x vadelma (*Rubus idaeus*)

Näyte 2.

x=25, y=75, oja 12, 43 g

- 20 x jauhosavikka (*Chenopodium album*)
- 1 x sara (*Carex sp.*)
- 2 x tunnistamaton

Näyte 3.

504 / 100, 14 g
keramiikkakeskittymä

- 1 x ahosuolaheinä (*Rumex acetosella*)
- 2 x jauhosavikka (*Chenopodium album*)
- 1 x sara (*Carex sp.*)

Kirjallisuutta:

Beijerinck, W. 1947: Zadenatlas. Der Nederlandsche Flora. Wageningen 1947

Hämet-Ahti, L. – Suominen, J. – Ulvinen, T. – Uotila, P. – Vuokko, S. 1986:
Retkeilykasvio. Forssa 1986.

8.11.2002 Helsingissä



Tanja Tenhunen

RUOKOLAHTI Karoniemi/ P. Kankkunen 1999

Luuanalyysi 29.10. 1999 Kristiina Mannermaa

Aineistosta määritettiin yhteensä **281** fragmenttia, jotka jakautuivat alueittain seuraavasti (suluissa miniyksilömäärä MNI, jos enemmän kuin yksi):

	Kyntö- ja siivouskerrokset	Muut
Phocidae (hylkeet)	2	1
Castor fiber (majava)	4	2
Lepus timidus (metsäjänis)	-	5
Vulpes vulpes (kettu)	-	1
Bos taurus (nauta)	7	-
Felis catus (kotikissa)	12	1
Arvicola terrestris (vesimyyrä)	1	-
Artiodactyla (sorkkaeläimet)	25	4
Mammalia (nisäkkäät)	4	-
Mesomammalia (keskisuuret nisäkkäät)	2	-
Megamammalia (suuret nisäkkäät)	1	-
Esox lucius (hauki)	7 (1)	40 (3)
Cyprinidae (särkikalat)	-	2 (2)
Teleostei (luukalat)	39	117
Aves sp. (linnut)	3	1
Yhteensä	107	174

Aineisto on sekoittunutta ja heikonlaisesti säilynyttä. Suurin osa määritetyistä luista on kalanluita. Kalalajeista tunnistettiin vain hauki. Joukossa on myös kaksi särkikalan luunkappaletta.

Nisäkkäistä yleisin on majava, josta tunnistettiin kuusi palasta. Kaikki tunnistetut majavanluut ovat alaleuasta tai etu- tai takaraajoista. Metsäjäniksestä tunnistettiin palasia etu- ja takaraajan luista sekä selkärangasta, yhteensä viisi kappaletta. Hylkeenluita tunnistettiin kolme palasta: kaksi selkärangasta ja yksi sormesta tai varpaasta. Joukossa oli yksi kokonainen ketun varpaan tai sormen nivel.

Tarkemmin tunnistamattomia linnunluita on yhteensä neljä.

Kotikissan ja vesimyyrän luut ovat resenttejä. Oletettavasti myös palamattomat naudan ja sorkkaeläimen luiden ja hampaiden palaset ovat resenttejä.

Aineistossa havaittiin viisi työstettyä luunkappaletta ja viisi luuesineen katkelmaa.

Minimiyksilömäärä on hauella neljä ja särkikaloilla kaksi, muilla se jäi yhteen.

Heikkinen 31.10.1999

Kristiina Mannermaa

RUOKOLAHTI Karoniemi/ P. Kankkunen 1999

Luuanalyysi 29.10. 1999 Kristiina Mannermaa

Kyntökerros

500/100 (a)	1	dens fr. (mandibula p 4) PALAMATON	Bos taurus
500/101	-		
501/100	-		
500/100 (b)	-		
502/100 (a)	-		
502/100 (b)	1	dens fr. PALAMATON	Bos taurus
	2	dens fr. PALAMATON	Artiodactyla
502/100 (c)	-		
502/100 (d)	-		
501/101 (a)	-		
502/101 (b)	-		
500/102 (a)	1	mc IV sin. PALAMATON, RESENTTI	Felis catus
	1	mc V sin. PALAMATON, RESENTTI	"
500/102 (b)	-		
500/102 (c)	3	dens fr. PALAMATON	Artiodactyla
500/102 (d)	-		
501/102 (a)	1	pelvis (dex. fr.) PALAMATON, RESENTTI	Felis catus
501/102 (b)	-		
501/102 (c)	1	dens fr. PALAMATON	Artiodactyla
502/102 (d)	1	dens, subst. adam. fr. PALAMATON	Artiodactyla
Ei numeroa	1	dens, radix dentis fr. PALAMATON	Mammalia

502/102 (e)	1	os petrosum fr. PALAMATON	Mammalia
500/103 (a)	2	dens, radix dentis fr. PALAMATON	Artiodactyla
	1	maxillare dex. fr. PALAMATON, RESENTTI	Arvicola terrestis
500/103 (b)	-		
500/103 (c)	1	mandibula/maxillare fr. PALAMATON	Artiodactyla
	1	os petrosum fr.	Mammalia
500/103 (d)	1	diaph. indet. fr. (punaista värjäytymää?)	Aves
501/103 (a)	-		
501/103 (b)	-		
501/103 (c)	1	costa fr.	Mesomammalia
	1	phal. 1 PALAMATON, RESENTTI	Felis catus
	1	vertebra thorac., proc. spin. fr. PALAMATON, RESENTTI	"
	1	dens, subst. adam. fr. PALAMATON	Artiodactyla
501/103 (b)	-		
502/103 (a)	3	dens, subst. adam fr. PALAMATON	Artiodactyla
502/103 (b)	-		
500/104 (a)	-		
500/104 (b)	-		
500/104 (c)	-		
500/104 (d)	1	vertebra fr. PALAMATON	Megamammalia
	1	dens fr. PALAMATON	Artiodactyla
500/104 (e)	2	dens fr. PALAMATON	Artiodactyla
500/104 (f)	-		
501/104 (a)	-		
501/104 (b)	1	astragalus dex. (fr.) PALAMATON	Bos taurus

501/104 (c)	1	dens fr.(mandibula m 1) PALAMATON	Bos taurus
502/104 (a)	-		
502/104 (b)	-		
501/105 (a)	-		
501/105 (a)	-		
501/105 (b)	-		
500/105 (a)	-		
500/105 (b)	-		
500/105 (c)	-		
502/105 (a)	-		
502/105 (b)		(LIITUPIIPUN PALA)	

Siivouskerros

500/100 (a)	-		
500/100 (b)	1	dens fr. PALAMATON	Bos taurus
500/101	-		
500/103	-		
500/103	-		
502/100		LEIKKUJÄLKI	
501/101	-		
502/101 (a)	-		
502/102 (a)	-		
502/102 (b)	1	dens fr. PALAMATON	Artiodactyla
502/102 (c)	1	KVARTSIA vertebra fr.	Teleostei
501/105	-		
502/105 (a)	1	tibia sin. diaph. fr.	Castor fiber
502/105 (b)	-		

502/103 (a)	1	(maxillare fr.) dens. fr. (m 1)	Bos taurus
	1	PALAMATON dens, radix dentis fr. PALAMATON	Artiodactyla
501/103	-		
502/103 (b)	1	mandibula dex. fr.	Castor fiber
	1	ulna dex. diaph. fr.	"
	1	tibia dex. diaph. fr.	"
	2	fr. indet.	Aves
501/104	-		
500/104 (a)	-		
500/104 (b)	-		
500/105 (a)		(LIITUPIIPUN PALA)	
500/105 (b)	-		
502/104	-		
500/100	-		
Siivous II/10 cm			
502/100 (a)	2	vertebra fr.	Teleostei
	4	dens, subst. adam. fr. PALAMATON	Artiodactyla
502/100 (b)	1	vertebra caud., corp. vert. fr.	Phocidae
	1	dentale dex. ant. fr.*	Esox lucius
501/100 (c)	1	vertebra caud. fr. (kulunut)	Phocidae
500/101 (a)	1	dens fr. (maxillare sin. m 1) PALAMATON	Bos taurus
500/101 (b)	1	mandibula sin. fr.	Castor fiber
500/101 (c)	-		
501/101	-		
502/101 (b)	1	vertebra fr. LUUESINEEN KATKELMA	Teleostei
500/102	1	vertebra fr.	Teleostei
	2	dens fr.	Artiodactyla
502/102 (a)	-		
502/102 (b)	-		
501/103 (a)	1	costa fr.	Mesomammalia

500/103	1	dens, radix dentis fr.	Mammalia
	1	tibia sin., (dist.) diaph. fr.	Phocidae
502/103	-		
501/103 (b)	1	vertebra fr.	Teleostei
	1	costa fr.	"
500/104	1	dens, subst. adam. fr. PALAMATON	Artiodactyla
501/104	-		
502/104	1	dentale dex. fr.	Esox lucius
	1	vertebra fr.	Teleostei
500/105	1	dens, subst. adam. fr.(LIIMATTU) PALAMATON	Artiodactyla
	1	vertebra fr.	Teleostei
501/105	1	dens fr. PALAMATON	Artiodactyla
502/105	1	dentale fr.	Esox lucius
	1	vertebra fr.	Teleostei
	1	lepidotrichia prox. fr.	"
	1	costa/lepidotrichia fr.	"

500/100-112 linja puhdistusvaihe

Koko kaivaustaso puhdistusvaihe

1	dens fr.	Esox lucius
1	vertebra fr.	Teleostei
5	costa/lepidotrichia fr.	"

Koko kaivausalue puhdistustaso

1	calcaneum sin. PALAMATON, RESENTTI	Felis catus
1	ectocuneiforme PALAMATON, RESENTTI	"
1	phal. 1 PALAMATON, RESENTTI	"
1	phal. 3 PALAMATON, RESENTTI	"

35-45 cm hiekka

500/100	1	dentale sin. fr. REIKÄ	Esox lucius
	2	vertebra fr.	Teleostei
	2	costa/lepidotrichia fr.	"
502/100	1	dentale sin. ant. fr.*	Esox lucius
	1	dentale dex. ant. fr.*	"
	1	parasphenoideum fr.	"
	2	vertebra fr.	Teleostei

500/101	1	vertebra fr.	Teleostei
501/100	-		
500/102	2	vertebra fr.	Teleostei
502/102 (a)	1	vertebra fr.	Teleostei
502/102 (b)	1	vertebra fr.	Teleostei
500/103	1	dens fr.	Esox lucius
	2	vertebra fr.	Teleostei
501/103	-		
500/104	-		
502/103	1	tibia dex. diaph. fr.	Lepus timidus
	1	dentale sin. ant. fr.	Esox lucius
501/104	-		
501/105	1	tibia dex. prox. fr.	Lepus timidus
	4	vertebra fr.	Esox lucius
500/105	2	vertebra fr.	Teleostei
500/105 ks. vaaitus			
	1	dentale fr.	Esox lucius
	1	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
501/105 ks. vaaitus			
	1	dens fr.	Artiodactyla
		PALAMATON	
Koko kaivausalue puhdistus 45 cm			
	1	astragalus sin. fr.	Lepus timidus
	1	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
35-45 cm			
502/104	1	dentale fr.	Esox lucius
	1	dens fr.	"
	1	vertebra fr.	Teleostei
		+ LUUESINEEN KATKELMA	
502/105	1	dentale dex. ant. fr. *	Esox lucius
	1	parasphenoideum fr. *	"
	2	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
	1	diaph. indet. fr.	Aves
45-55 cm			
501/101	-		
501/100	-		

501/100	1	vertebra fr.	Teleostei
	1	vertebra fr.	"
500/101	-		
500/102 (a)	1	vertebra thorac. fr. PALAMATON, RESENTTI	Felis catus
502/101		TYÖSTETTY (REIKÄ)	
502/103	1	vertebra fr.	Teleostei
502/102	-		
500/103	-		
501/103	1	phal. 2	Vulpes vulpes
502/103	1	vertebra fr.	Teleostei
502/104	2	vertebra fr.	Teleostei
500/104	-		
502/104	1	vertebra fr.	Teleostei
	1	costa/lepidotrichia fr.	"
500/104	-		
502/104	1	dentale dex. ant. fr. *	Esox lucius
	1	costa/lepidotrichia fr. + TYÖSTETTY (REIKÄ)	Teleostei
500/105	-		
501/105	3	vertebra fr.	Teleostei

55-65 cm pohja

501/104	-		
500/102	1	costa/lepidotrichia fr.	Teleostei
501/103	-		
502/105		LUUESINEEN KATKELMA	
502/102	-		
500/104	-		
500/103	-		
502/104		LUUESINEEN KATKELMA	
500/100 pohja	-		

65–75 cm pohja

500/102 -

Kyntökerros

504/106 -

504/106 -

504/106 kyntökerroksen pohjaa, keskittymä

3	palatinum fr.	Esox lucius
1	costa prox. fr.	Teleostei
2	lepidotrichia fr.	"
18	costa/lepidotrichia fr.	"

Löytöjä seulotusta kasasta

Kyntökerroksen keramiikkakeskittymä SW-nurkka

504/106

n. 20–30 cm (a)

1	phal 3. excl. epiph. fr.	Phocidae
1	vertebra, corp. vert. fr.	Lepus timidus
1	dens fr.	Esox lucius
3	vertebra fr.	Teleostei
1	lepidotrichia prox. fr.	"
23	costa/lepidotrichia fr.	"

+TYÖSTETTY KAPPALE

504/106

n. 20–30 cm (b)

2	dens fr.	Artiodactyla
	PALAMATON	
1	dentale/palatinum fr.	Esox lucius
2	dens fr.	"
5	vertebra fr.	Teleostei
2	lepidotrichia prox. fr.	"
35	costa/lepidotrichia fr.	"

504/106

30–35 cm (a)

1	palatinum fr.	Esox lucius
	+LUUESINEEN KATKELMA	
	+TYÖSTETTY KAPPALE	

504/106

35–40 cm

1	dens, subst. adam. fr.	Artiodactyla
	PALAMATON	
1	dentale sin. ant. fr. *	Esox lucius
1	dentale fr.	"
	+ TYÖSTETTY KAPPALE (REIKÄ)	

504/106
45–50 cm -

504/106
30–35 cm (b)

2	humerus sin. dist. fr.	Castor fiber
2	dentale sin. ant. fr. *	Esox lucius
1	dentale dex. fr.	"
2	quadratum dex. fr. *	Cyprinidae
3	vertebra fr.	Teleostei
4	costa/lepidotrichia fr.	"

504,00/106,20–40 Profili 30–35 cm

Resentit kyntökerros

1	maxillare dex. fr. (dentes c 1+p 2) PALAMATON, RESENTTI	Felis catus
1	mc III dex. PALAMATON, RESENTTI	"
1	mt 3 sin. PALAMATON, RESENTTI	"

500/109 Puhdistuskerros I (25 cm asti)

500/109
30–40 cm -

504/109 18–23 cm hiekkak. mullan alta
1 opérculum dex. fr. * Cyprinidae

504/109 20–28 cm hiekka

504/109		
35–40 cm	1	mc II sin. prox. fr. *
	1	palatinum fr.
	11	costa/lepidotrichia fr.
	2	fr. diaph. indet.
		Lepus timidus
		Esox lucius
		Teleostei
		Aves

Krs 4 sekoittunut pintakerros

Karoniemen tilan ketokasvit

Mervi ja Pekka Karoniemen pyynnöstä tutkin 21.6.1995 Karoniemen ketokasvillisuutta. Tällöin löytyi useita merkittäviä ketoja niittykasveja sekä ns. vanhan kulttuurin ilmentäjä lajeja, joiden perusteella Karoniemeä voi pitää täydellä syyllä erityis-ympäristötuen arvoisena perinneympäristönä.

Punkanmäen alueelta löytyivät mm. seuraavat keto- ja niittykasvilajit: metsänätkelmä, mäkitervakko, mäkikuisma, kissankello, ahomansikka, ketokäenminttu, huopakeltano, ruusu ruoho, metsäapila, kullero, ukontulikukka, aholeinikki sekä pölkkyruoho. Hyönteislajeista havaitsin tummaverkkoperhosen sekä pihlajaperhosen.

Karoniemen alueelta löytyi seuraavia keto- ja niittykasveja sekä vanhan kulttuurin lajeja: hopeahanhikki, huopakeltano, sarjakeltano, harakankeltanoita, ahokeltano, nurmitädyke, pai menmatara, ahomatara, syysmaitiainen, maahumala, heinäratamo, ketoneilikka, kissankello, aholeinikki, nurmirölli, metsäapila, särmäkuisma, mäkikuisma, mäkitervakko, ahomansikka, saksanhanhikki, soikkoratamo, humala (lammashaan ja kokkokallion alueelta), mäkikuisma, mäkitervakko, kevättädyke, rohtotädyke, kissankello, huopakeltano, ketoneilikka, aholeinikki sekä hyönteislajeista tutkimusaikana mm, auroraperhonen, tummaverkkoperhonen, hopeatäplä perhosia, sinisiipiä sekä kimalaiskuoriainen (omenapuutarhan kedolta), tummatulikukka, kurjenkello, harakankello, päivänkakkara, keto-orvokki, pelto-orvokki, ruotsinpitkäpalko, jäsen ruoho, lehtoarho, ukontulikukka, metsäapila, ranta-alpi, heinätahtimö, peurankello, särmäkuisma sekä kelta-apila, hyönteislajeista tutkimusajankohtana sinisiipiä, verkkoperhosia ja hopeatäplälajeja (tienvarsikedolta).

Mainittakoon, että Karoniemen mehiläistarhoilta saattaa löytyä näin lämpimänä kesänä kaukainen vieras, pääkallokiitäjä, jonka mahdollinen löytäminen olisi syytä ilmoittaa esim. Allergia ja ympäristöinstituuttiin havainnon mahdollisesti varmistuessa.

Alueen merkittävimpinä kasveina pidän rautakauden opaskasvina pidettyä soikkorataa, jota löytyi lammaslaitumen Kokkokallion alueelta 5 yksilöä sekä saunan ja grillin luota useita kymmeniä yksilöitä, runsaana esiintyvää heinäratamaa, kissankelloa, ketoneilikkaa sekä ukontulikukkaa ja tummaa tulikukkaa. Soikkoratamaa on Etelä-Karjalasta löydetty mm. Lappeenrannan linnoituksesta.

Pidän aluetta merkittävänä vanhan kulttuurin kasvien ja ketokasvien esiintymänä, jonka hoitaminen jo aloitetun laiduntamisen jatkamisella ja niittämällä on perusteltua alueella valitsevan luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseksi ja parantamiseksi.

Ruokolahden Äitsaaren Karoniemessä

21.6.1995

Pentti Thuneberg, fil.kand., kasvitieteilijä,
Suomen luonnonsuojeluliiton ketotyöryhmän jäsen
Linnansuontie 89. 55 100 IMATRA, puh.954-4367788

RUOKOLAHTI, Karoniemi
GPS-Pisteiden koordinaatit:

		X	Y	Z
Museoviraston	KP	6804441.289	4420388.446	81.670
GPS-piste	1	6804446.716	4420504.529	89.730
GPS-piste	2	6804382.151	4420445.130	82.567
GPS-piste	3	6804371.785	4420348.853	80.468